

Özlem Akpirinc

NUORTEN OSALLISUUDEN JA VAIKUTTAMISEN EDISTÄMINEN ESPOON KANSAINVÄLISESSÄ KOULUSSA

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogi koulutus

2017

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Özlem Akpirinc	Yhteisöpedagogi (AMK)	Joulukuu 2017
Opinnäytetyön nimi		
Nuorten Osallisuuden ja Vaikuttamisen Edistäminen Espoon Kansainvälisessä koulussa		44 sivua 5 liitesivua
Toimeksiantaja		
Espoon Kaupunki, koulu		
Ohjaaja		
Sari Miettinen		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuoda esille nuorten omia kokemuksia ja mielipiteitä heidän mahdolluuksistaan osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluympäristössään ja -toimintaan. Nuorten mahdollisuus vaikuttamiseen nähdään valmistautumisena demokraattiseen yhteiskuntaan, ja se ehkäisee syrjäytymistä. Osallisuus ja vaikuttaminen on ajankohtainen ilmiö, jota käsitellään myös julkisissa keskusteluissa. Yleisesti keskustellaan siitä, kuinka nuorten tulisi saada osallistua ja vaikuttaa enemmän heidän arkielämäänsä ja heitä itseään koskeviin asioihin. Puhetta on ollut myös siitä, että kuinka voidaan edistää osallisuutta ja vaikuttamista koulu yhteisöissä. Uusi opetussuunnitelma ja nuorisolaki korostavat osallistumista. Aihe on myös puhuttanut paljon Espoon kansainvälisessä koulussa. Opinnäytetyö on laadultaan kvantitatiivinen ja kyselyyn osallistui yhteensä sata oppilasta vuosiluokilta 7.-9. Aineisto kerättiin kyselylomakkeella keväällä 2017. Kysely jakautui eri aihepiireihin, joita olivat osallisuus ja vaikuttaminen kunnassa, kaupungissa sekä kouluympäristössä, osallisuuden puute ja motivointi sekä tietoa kunnasta. Aineisto analysoitiin keväällä 2017.</p> <p>Tutkimustuloksessa kävi ilmi, että yleisesti nuoret olivat aktiivisia ja heiltä löytyi osallistumisen ja vaikuttamisen taidot. Suurin osa nuorista näki kuitenkin, että vanhempien ja muiden aikuisten tuki oli välttämätöntä. Tutkimuksen mukaan nuoret uskaltavat tuoda esille ideoita ja suunnitelmia, mutta suunnitelmien toteuttamisessa oli puutteita, jotka johtuivat pääsääntöisesti ajan-, tiedon- ja motivaation puutteesta. Näillä tutkimustuloksilla voidaan parantaa nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia esimerkiksi keksimällä menetelmiä nuorten tiedottamiseen ja motivoimiseen Espoon kansainvälisessä koulussa.</p>		
Asiasanat		
osallisuus, vaikuttaminen, yläkouluikäiset		

Author (authors)	Degree	Time
Özlem Akpirinc	Bachelor of Humanities, Community Educator	December 2017
Thesis title The promotion of participation and empowerment of the youth in Espoo International School		44 pages 5 pages of appendices
Commissioned by Espoo city, School		
Supervisor Sari Miettinen		
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this Bachelor's thesis is to bring up youths own experiences and opinions on possibilities to participation and empowerment within their own school environment and -activity. The possibilities of participation and empowerment for youth is seen as preparation for a democratic society, which also prevents social exclusion. Participation and empowerment is a current phenomenon, which is also debated in public discussions. General subjects are matters regarding methods to increase the possibilities for youths to participate in their everyday life, school community and their own matters. New curriculum and youth law highlight participation and empowerment. The matter has also been in discussion in Espoo International School, where the study has been conducted.</p> <p>The thesis is quantitative, where sample size is 100 (N=100). The material was gathered with a questionnaire during spring 2017. Questionnaire was divided in different topics, which included: backgrounds, participation and empowerment within municipality, city, and school environment. Topics also included the lack of and motivation of participation and information of the municipality. The material was analyzed during spring 2017.</p> <p>The results showed that in general, the youth were active with the abilities to participate and empowerment. However, a large portion of youth saw that the support of parents and other adults was essential. According to this study, youth had the courage to bring up their ideas and plans, but lacked the ability to execute the plans. This was mainly due to lack of time, knowledge, and motivation. With these findings, the possibilities to participation and empowerment for youth can be improved for example by creating methods in regards of guidance and motivation within Espoo International School.</p>		
Keywords Participation, advocacy, secondary school		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	7
2.1	Espoon Kansainvälinen koulu.....	7
2.2	Lasten ja nuorten hyvinvointi ja osallisuus Espoossa	8
3	OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN SOSIAALIPEDAGOGISEN KÄSITTEENÄ.....	10
3.1	Sosiaalipedagogiikka näkökulmana.....	10
3.2	Sosiaalipedagogiikka nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen tukena.....	11
3.3	Paikan löytäminen yhteiskunnassa.....	12
4	NUORTEN OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN	13
4.1	Käsitteiden määrittelyä	13
4.2	Osallisuuden portaat.....	14
4.1	Vaikuttamisen motiivit ja esteet.....	16
5	OPPILAIDEN OSALLISUUS KOULUYHTEISÖSSÄ.....	19
5.1	Osallisuus koulussa	19
5.2	Osallisuus ja vaikuttaminen opetussuunnitelmassa.....	20
5.3	Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen nuorisolaissa.....	21
5.4	Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma.....	22
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TUTKIMUS ONGELMAT	23
6.1	Tutkimuskysymykset ja kohdejoukko.....	23
6.2	Ainestonkeru ja analyysi	24
6.3	Tutkimusetiikka	25
7	TUTKIMUSTULOKSET	25
7.1	Nuorten kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta.....	26
7.2	osallisuus ja vaikuttaminen kouluyhteisössä.....	29
7.2.1	Oppilaskuntatoiminta	29
7.2.2	Osallisuusrakenteiden luominen koulussa.....	31
7.2.3	Nuorten ääni kuuluviin koulussa	32

8	OSALLISUUDEN MOTIIVIT JA ESTEET	34
8.1	Opettajien ja vanhempien tuki nuorten osallisuudessa	35
8.2	Osallistumiseen motivoivat tekijät	36
9	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	37
10	LÄHTEET	41

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

1 JOHDANTO

Elämme demokraattisessa hyvinvointiyhteiskunnassa, jossa tarvitaan nuorten aktiivista osallistumista ja vaikuttamista itseensä liittyviin asioihin. Jokaisella kansalaisella on velvollisuus vaikuttaa, muuttaa ja kehittää yhteiskuntaa. Yhteiskunnan tulisi huomioida nuoret paremmin, koska uskon siihen, että nuoret voivat vaikuttaa yhteiskuntaan ja tehdä sen nykyistä paremmaksi. Sen vuoksi meidän pitäisi mahdollistaa nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen. Nuorille tulee antaa mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. (Kurikka 2001, 6-7.)

Koulut ovat lasten ja nuorten kasvatus- ja kehitysympäristöjä. Uudessa opetussuunnitelmassa (2016) korostetaan koulujen toimintakulttuurin rakentamista. Koulun toiminnan tulee edistää nuorten oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja terveellistä elämäntapaa. Osallisuudella pitää luoda rakenteita kouluyhteisössä. Kouluyhteisön yhdenvertainen ja tasa-arvoinen toiminta ja osallisuus mahdollistavat turvallisen oppimisympäristön. Tutkin ilmiötä, koska pidän tärkeänä lasten ja nuorten osallisuutta heidän hyvinvoinnin ja kasvatuksen kannalta. (Opetushallitus.)

Tässä opinnäytetyössäni tulen käsittelemään Espoon kansainvälinen koulun yläluokkalaisten kokemuksia osallisuudesta ja vaikuttamisesta kouluyhteisössä. Etsin vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mitkä ovat oppilaiden kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta Espoon kansainvälisessä koulussa? Mitkä ovat yläluokan oppilaiden motiivit ja esteet osallistumiseen?

Kohderyhmänä ovat Espoon kansainvälisen koulun yläluokan oppilaat ja tutkimus toteutettiin kirjallisen kyselyn avulla. Valitsin aiheen, koska se on ajankohtainen ja nuorten osallistumista ja vaikuttamista korostetaan nuorisolaissa (Nuorisolaki 2016) sekä peruskoulun opetussuunnitelmassa (Opetussuunnitelma 2016).

Työelämän yhteistyökumppanina on Espoon kansainvälinen koulu. Työskentelen samassa koulussa ohjaajana ja minua kiinnostaa millaisia kokemuksia koulun oppilailla on vaikuttamisesta ja osallistumisesta. Opinnäytetyöni on kuvaileva. Tavoitteeni on tuottaa tietoa oppilaiden osallisuudesta ja vaikuttamisesta Espoon kansainvälisen koulun henkilökunnan käyttöön.

Minua kiinnostaa tutkia Espoon kansainvälisen koulun yläluokan oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia, joita selvitetään kyselyn avulla. Koulu on uusi ja haluaisin opinnäyttötyöni avulla tuoda esille oppilaiden kokemuksia osallisuudesta. Koulussa opiskellaan kahden eri opetusohjelman mukaisesti, mutta molemmissa ohjelmissa opetus toteutuu osallistumalla kouluun erilaisiin projekteihin ja toimintoihin. Osallisuus ja asioihin vaikuttaminen on menetelmä oppia ja kasvaa sosiaalisena ja aktiivisena henkilönä. Tulevaisuudessa tulen tekemään töitä nuorten kanssa ja siksi pidän todella tärkeänä heidän osallistumistaan ja vaikuttamistaan oman elämänsä hallintaan sekä yhteiskuntaan

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Espoon Kansainvälinen koulu

Espoo on kansainvälinen kaupunki ja Espoon kansainvälinen koulu on perustettu vuonna 2015 Suurpellon alueelle. Espoossa asuville monikulttuurisille perheille mahdollistettiin hankkeen kautta lasten ja nuorten kasvatusta ja opetusta englanniksi. Tavoitteena oli, että monikulttuurisilla lapsilla ja nuorilla olisi helppoa asua Suomessa ja työperäisen muuton kautta tulleilla vanhemmillä olisi mahdollisuus jäädä Suomeen. Kansainvälisen koulun rakennusvaiheessa hankkeessa vaikuttivat monet eri ammattilaiset, kuten kaupunginjohtajat, siivoustyöimien toimialajohtajat, virkamiehet jne. (Toiveinen 2015, 3.)

Espoossa on ollut tarvetta kansainväliselle koululle 90-luvulta lähtien. Erityisesti ulkomailta Suomeen muuttuneet monikulttuuriset perheet toivoivat koulua. Koululautakunta hyväksyi englanninkielisen opetuksen osana suomenkielistä perusopetusta vuonna 1992. Englanninkielinen opetus alkoi Postipuun ja Pohjois-Tapiolan kouluissa. Kun hakijamäärä kasvoi, alkoi englanninkielisten opetus myös Komeetan alakoulussa. Vuonna 2000 Pohjois-Tapiolan koulun englanninkielisten yläluokkalaisten opetuksen muodostettiin oma erillinen yläkoulu, jonka nimeksi tuli Espoo International School. Opetus- ja varhaiskasvatustalokunta päätti yhtenäisen englanninkielisen peruskoulun muodostamisesta ja avasi Espoon International School Opimäellä. (Toivonen, 2016.)

Espoon kansainvälisessä koulussa opiskelee noin 500 vieraskielistä oppilasta. Pidän tärkeänä heidän integroitumista yhteiskuntaan sekä osallistumisen mahdollistamista. Näillä seikoilla on vaikutusta myös opiskelijoiden hyvinvointiin.

Espoon kansainvälinen koulu on Espoossa sijaitseva kansainvälinen peruskoulu. Koulu sijaitsee Opinmäen (Oppimiskeskus) rakennuksessa. Espoon kansainvälinen koulu aloitti toimintansa vuonna 2015. Koulun kanssa samoissa tiloissa sijaitsevat Olarin koulu, Opinmäen päiväkoti, kirjasto Akku ja Opinmäen nuorisotila. Koulu on Espoon kaupungin koulu ja koulussa opiskelevat suomenkieliset (Olarin koulu) oppilaat ja englanninkieliset oppilaat. Englanninkieliset, yhteensä 500 oppilasta (1-9 luokkalaiset). 7-9 luokkalaiset opiskelevat Middle Year (MYP) ohjelman mukaisesti ja alakoululaiset (1-6 luokkalaiset) suomalaisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Myös Olarin koulussa opiskelevat yhteensä noin 420 oppilasta. He opiskelevat suomalaisen opetussuunnitelman mukaisesti. Opinmäellä opiskelee noin 1000 oppilasta. Varsinaisen tutkimuksen toteutan Espoon kansainvälisen koulun yläkoululaisten parissa, jotka vastasivat kyselyyn englanniksi. (Espoon kansainvälinen koulu). http://www.espoo.fi/FI-FI/Kasvatus_ ja_ opetus/Perusopetus/Peruskoulut/Yhtenaiset_peruskoulut/Espoo_International_School

Vieraankielen opetusohjelmassa opetustapana on osallistuminen yksilönä tai ryhmässä sekä parityöskentelynä (Heinilä & Paakkinen). Kokemuksieni kautta sanoisin, että monissa nuorisoalan toiminnoissa tavoitellaan nuorten osallistumista ja vaikuttamista itseensä sekä yhteiskuntaan liittyviin asioihin.

2.2 Lasten ja nuorten hyvinvointi ja osallisuus Espoossa

Lasten ja nuorten hyvinvointi suunnitelma on valtuuston vähintään kerran neljässä vuodessa hyväksymä sekä lasten ja nuorten hyvinvointia edistävä ja ylläpitävä toimenpideohjelma. Sen strategian mukaisesti ohjataan, kehitetään ja johdetaan Espoon kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointityötä. Hyvinvointisuunnitelman periaatteena on seurata espoolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia ja edistymistä heidän kasvuun sekä hyvinvointiin liittyvissä toiminnoissa ja palveluissa. Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus osallisuuteen,

terveyteen, yhdenvertaisuuteen, liikuntaan ja harrastuksiin, hoivaan ja huolenpitoon sekä oppimiseen, onnistumiseen ja turvallisuuteen. Hyvinvointisuunnitelman edistämiseksi on iso rooli kaupungin eri palvelujen toimijoilla. (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2013-2016).

Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus tulla kuulluksi ja osallistua päätöksiin perheessään, koulussaan sekä vapaa- ajallaan. Osallistuminen ja kuulluksi tuleminen vaikuttavat nuorten hyvinvointiin ja elämään; nuoret jotka saavat äänensä kuuluviin tulevat aktiivisiksi jäseniksi yhteisöissään ja elinympäristönsään.

Vanhemmilla on iso rooli lasten ja nuorten mielipiteiden ja ajatusten kuuntelijoina. Kun nuori tuntee ajatuksensa ja mielipiteensä arvostetuksi, hän tuo ajatuksiaan esille rohkeasti myös kodin ulkopuolella. Kodin lisäksi varhaiskasvatuksella eli koululla on iso rooli. Kouluissa rakentuu lasten ja nuorten yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemus. Suomenkielisessä opetuksessa arvioidaan osallisuutta arviointikriteerillä, jonka avulla varhaiskasvatyüksiköt kehittävät lasten ja nuorten osallisuuden toimintatapoja. Espoossa oppilaat ja opiskelijat voivat vaikuttaa koulunsa oppilaitoksissa toimivien oppilaskuntien ja oppilasparlamenttien kautta. Espoossa nuorten vaikuttamiskanavana toimii Nuorisovaltuusto, joka käyttää nuorten ääntä kaupungin organisaatiossa. Nuvassa nuoret tuovat esille toiveita, ajatuksia ja ajankohtaisia asioita. Espoon Nuva koostuu 13-18 -vuotiaista nuorista. Nuorilla on oikeus osallistua Nuvan kautta kaupungin valtuustoon ja kaupungin lautakuntiin. Nuoret voivat vaikuttaa antamalla lausuntoja, tekemällä aloitteita sekä järjestämällä tapahtumia. Nuva on yksi esimerkki osallisuus ja vaikuttamistoiminnasta. (Nuva ry <http://www.nuva.fi/>).

Osallisuuden ja vaikuttamisen tapoja on kehitettävä myös arkipäivän toiminnassa. Kouluterveyskyselyn (2010) mukaan espoolaisista yläkoululokkalaisista 31% kokee, ettei tule kuulluksi oppilaitoksessa. Lukioikäisistä nuorista 20% ja ammattiin opiskelevista 16% koki, etteivät he tule kuulluksi oppilaitoksissa. Myös yläluokkalaisista 50 %, lukion 1. ja 2. luokkalaisista opiskelijoista 38% ja saman ikäisistä ammattikouluissa opiskelevista 47% ei osannut sanoa, miten he voivat vaikuttaa oman koulunsa asioihin. Hyvinvointisuunnitelman

mukaan nuorten ja lasten osallisuudella voidaan rakentaa kokemusta yhteisöön kuulumisesta. Yhteisöön kuulumisen ja sosiaalisten taitojen sekä ystävyys- ja kaveruussuhteiden vahvistaminen ovat erittäin tärkeitä hyvinvoinnin kannalta. (Lasten ja nuorten Espoo - hyvinvointisuunnitelma 2013- 2016, 7-11.)

Pohdin sitä, millaisia tapoja osallistumiseen ja vaikuttamiseen tulisi luoda. Niiden puutteista tiedottaminen mahdollistaa toimintatapojen kehittämisen. Toivon, että tutkimukseni lisää Espoon kansainvälinen koulun opettajien keinovalikoimaa, mitä tulee osallisuuden ja vaikuttamisen keinoihin.

3 OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN SOSIAALIPEDAGOGISEN KÄSITTEENÄ

3.1 Sosiaalipedagogiikka näkökulmana

Käsittelen nuorten osallisuutta ja vaikuttamisen merkitystä sosiaalipedagogiikan näkökulmasta. Tässä luvussa tarkastelen sitä, miten sosiaalipedagogikassa näkyy osallisuus.

Sosiaalipedagogiikka korostaa tasa- arvoista, demokraattista osallistumista ja osallisuutta yhteiskuntaan. Osallisuuden käsite on tullut tunnetuksi 2000-luvun kuluessa. Yhteiskunnassa osallisuuden huomioiminen on ollut puutteellinen ja siitä on käyty paljon keskusteluja. Osallisuuden määrittelemisen tapahtuu monen julkishallinnollisen hankkeen kautta. Ilmiötä on tutkittu monella eri tavalla ja hankkeiden loppuraporteista on kehitetty väestökirja. Kyseiset tutkimukset hahmottavat osallisuutta ilmiönä. Julkishallinnolliset hanketoimet ovat herättäneet myös keskustelua kahdesta suuresta yhteiskunnallisesta huolenaiheesta. Aiheet ovat olleet politiikasta passivoituminen sekä yhteiskunnasta syrjäytyminen. Näiden aiheiden kautta syntyi osallisuuden toimintatapoja eri ihmisryhmiin. Tutkimuksien kautta muodostui sosiaalipedagogisen näkökulman mukaan kaksi erilaista osallisuuden määritelmää. (Nivala & Ryyänen 2013, 10 -26.)

Ensimmäisen määritelmän mukaan osallisuudella estetään köyhyyttä ja syrjäytymistä. Tällä tarkoitetaan sosiaalista osallisuutta. Nuorten kannalta tämä

näyttäytyy koulutuspaikan löytämisenä peruskoulun jälkeen sekä nuorten ja lasten kuuluksi tulemisena. Sosiaalinen osallisuus estää myös köyhyyttä ja vahvistaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. (Nivala & Ryyänen 2013, 10 -26.)

Toisen määritelmän mukaan osallisuudella tarkoitetaan osallistumista yhteiskuntaan ja poliittiseen vaikuttamiseen mahdollisuuksia. Määritelmän mukaan nuoria tulee aktivoida poliittisissa asioissa sekä itseensä ja omaan elämäntilanteeseen liittyvissä asioissa. Sosiaalipedagogisena osallisuuskäsityksenä on kuulumisen johonkin, kuulumisen tunne ja toimiminen osana yhteisöä. Sosiaalipedagogiikan määritelmien mukaan ihmiset ovat yhteiskunnan tärkeitä osallistujia ja ihmisten ja yhteiskunnan välillä on suhde. Ihmisten yhteiskuntaan kuulumisen, osallistumisen ja vaikuttamisen sekä onnistumisen tunne tai kokemus parantaa henkilön hyvinvointia. Sosiaalipedagogiikassa tärkeänä on pidetty ihmisten toisten kanssa yhdessä toimimista ja sen vaikutuksia. Sosiaalipedagogiikka tavoittelee demokraatista yhteiskuntaa ja demokratia syntyy ihmisten välillä ja vaatii ihmisiä. Kansalaisia on sidottava tasa-arvoisen ja oikeudenmukaiseen yhteiskunnan rakentamiseen ja kehittämiseen. Ihmisillä on vastuu yhteiskunnan kehittämistä. (Nivala & Ryyänen 2013, 10 -26.)

3.2 Sosiaalipedagogiikka nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen tukena

Sosiaalipedagogiikassa korostetaan nuoren aktiivisuutta ja vuorovaikutteisuutta ja sen kehittämistä omassa ympäristössä ja yhteiskunnassa sekä valmiutta elää yhteydessä muihin ihmisiin ja yhteisiin tavoitteisiin.

Ihmisten kasvua ja kehitystä tapahtuu erityisesti nuoruudessa. Nuorena ihminen etsii itselleen paikan ja roolin yhteiskunnasta. Tässä vaiheessa on tärkeää kasvattaa nuoria yhteiskunnan jäseniksi (kansalaisiksi). Jäseneksi kasvaminen vaatii sosiaalisia taitoja ja on erittäin tärkeä osa nuorten sosiaalistumisesta. Sosiaalistumisella tarkoitetaan ihmisen suhteiden muodostumista toisiin ihmisiin ja yksilön kehitystä osaksi sosiaalista ympäristöä sekä kykyä toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Sosiaalipedagogiikassa yksilön sosiaalista kasvua ja kehitystä pidetään mahdollisena ja ongelmien korjaamiseksi olisi löydettävä sopivia kasvatus- ja kehi-

tyskeinoja. Nuoruudessa on tuettava erityisesti oman paikan löytämistä yhteiskunnassa ja osallistumista itseensä liittyviin asioihin. Tavoitteisiin vastataan kahdella eri käsitteellä; integroitumisella sekä sosialisatiolla. Sosialisatio on prosessi, jossa henkilö kehittyy yhteisönsä ja yhteiskunnan jäsenenä. Prosessissa nuori omaksuu ensin oman lähiympäristön ja myöhemmin yhteiskuntatasoisen ympäristön, jonka jälkeen hän valitsee itselleen toiminta- ja ajattelutavan. Nuoren toimintaa ohjaavat hänen uskomukset, normit ja arvot. Sosialisatiossa nuori oppii kokemuksellisesti huomiomaan ehdot, joiden puitteissa hänen on löydettävä roolinsa yhteiskunnassa ja hän osallistuu yhteiskuntaan aikaisemman kokemuksensa kautta.

Integroituminen on käsite, jossa tapahtuu nuoren kiinnittymistä yhteiskuntajärjestelmiin, eli osallisuutta yhteiskunnan politiikkaan, kulttuuriin, talouteen, yhteiskunnan toimintaan jne. Jos nuori on kehitysvaiheessa syrjäytynyt yhteiskunnasta tai menettänyt oman elämän hallinnan, on integroitumisen tärkeänä toimintatavoitteena turvata yksilön juurtumista yhteiskuntaan. Kaikilla nuorilla on oltava paikka yhteiskunnassa ja sosiaalisessa palvelujärjestelmässä sekä oikeus vaikuttaa yhteiskuntaan.

Näitä käsityksiä tukevat kansalaiskasvatus ja yhteiskunnallinen osallistuminen. Aktiivisesti osallistuville nuorille on helpompaa integroitua yhteiskuntaan sekä hallita omaa elämäänsä kuin nuorilla, jotka eivät koe olevansa osa yhteiskuntaa. (Nivala, 77-87.)

3.3 Paikan löytäminen yhteiskunnassa

Sosiaalipedagogiikka pyrkii myös kasvattamaan kansalaisia ja kansalaiskasvatus onkin erityisen tärkeä nuoren paikan löytymisen kannalta. Yhteiskunnallisen paikan etsiminen tarkoittaa täysivaltaisen ja toimintakykyisen kansalaisuuden kehittämistä ja osallistumista taloudelliseen, kulttuuriseen ja sosiaaliseen toimintaan. Kansalaisuus ei tarkoita vain tietyn valtion kansalaisena olemista, vaan kansalaisuudella on laajempi merkitys; sen tarkoituksena on olla myös jäsen yhteiskunnassa sekä tietää oikeutensa ja velvollisuutensa. Nuorilla tulisikin olla kansalaisuusvalmiuksia, jotta he löytäisivät paikkansa yhteiskunnasta. Valmiuksia ovat myös valmiudet yhteiselämään yhteiskunnassa. Niitä kutsutaan sosiaalisiksi valmiuksiksi.

Yhteiskunnan katsotaan rakentuvan tietyn toimintajärjestelmän varaan ja oman paikan löytäminen on osallistumista yhteiskunnan palvelujärjestelmiin. Toimintajärjestelmät mahdollistavat yksilön tarpeiden täyttämisen. Yksilöllä on erilaisia tarpeita ja Erik Allardt luokittelee niitä seuraavasti: elintaso, ystävyys-suhteet ja itsensä toteuttaminen (having, loving ja being). Elintaso vaati taloudellisia voimavaroja, eli elintason kuuluu työ- ja kulutusmarkkinat ja sosiaaliturvajärjestelmät. Ystävyysuhteet sisältyvät sosiaaliseen ja kulttuuriseen toimintajärjestelmään. Erilaisiin sosiokulttuurisiin tarpeisiin sisältyvät yhteenkuuluminen, rakastetuksi tuleminen ja sosiaalisten suhteiden verkottuminen. Myös henkilön itsensä toteuttaminen ja oman elämään sekä yhteiskuntaan vaikuttaminen täyttävät henkilön tarpeita. Henkilöillä on oikeus osallistua, vaikuttaa ja päättää häntä koskevista asioista. Henkilöiden tarpeiden huomioiminen ja hyvinvointijärjestelmiin kuulumisen mahdollistavat yksilön paikan löytymisen sekä integroitumisen yhteiskuntaan.

Näiden seikkojen vuoksi nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten pitäisi innostaa lapsia sekä nuoria osallistumaan ainakin itseensä liittyviin asioihin. Nuoruus on erityinen kausi, jonka aikana ihminen etsii oman paikansa yksilönä yhteiskunnasta. Henkilöt ovat syntymästä lähtien yhteiskunnallisen toimintajärjestelmän jäseniä, ja olisi erittäin tärkeää, etteivät he missään vaiheessa putoaisi pois hyvinvointitoiminnan ja yhteiskunnan järjestelmistä. (Niivala, 77-87.)

Koulut ovat osa lasten ja nuorten toimintaympäristöä, joissa pitää tukea ja opettaa osallistumisen keinoja ja kertoa olemassa olevista vaihtoehdoista. Aikuisilla on oltava resursseja lapsien ja nuorten tiedottamiseen yhteiskunnallisista asioista ja hyvinvointipalveluista. Tulevaisuus rakentuu aktiiviseen osallistumiseen ja vaikuttamiseen.

4 NUORTEN OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

4.1 Käsitteiden määrittelyä

Mitä sitten ovat osallisuus, osallistuminen ja osallistaminen? Näillä käsitteillä on samat tavoitteet, mutta toteutustapa on erilainen. Käyn käsitteet lävitse yksitellen.

Osallisuus on sosiaalinen ilmiö, eli osallisuudella tarkoitetaan liittymistä yhteiskuntaan tai mukana oloa yhteiskunnan tärkeissä prosesseissa. Osallisuudella vaikutetaan yhteiskunnassa nousevaan asioihin ja otetaan vastuuta asioista. Osallisuus näkyy elämän kaikissa vaiheissa, esimerkiksi koulu- ja työelämässä sekä vapaa-aikana.

Osallistumisen toteuttamista varten tarvitaan toiminnallinen ja sosiaalinen ympäristö. Osallistuminen on aktiivista ja sosiaalista toimintaa. Osallistumisen tavoitteena on yhteisöllisten asioiden hoitaminen tai vaikuttaminen. Osallistaminen on yhteiskunnassa passiivisessa roolissa olevien ihmisten vaatimista osallistumaan aktiiviseksi osallistujaksi esim. johonkin yhteiskunnallisiin toimintoihin, projekteihin jne. Tällöin ihmisistä tehdään aktiivisia osallistujia.

Vaikuttaminen on osallisuuden, osallistumisen ja osallistuttamisen päätavoite. Kun osallistumme johonkin asian, meillä on tavoitteena vaikuttaa, saada ratkaisu ongelmaan tai saada asiantila paremmaksi. Vaikuttaminen on osallisuuden tulos. Jokainen voi itse arvioida, kuinka hyvin hän vaikuttaa asioihin omassa elämässään ja yhteiskunnassa. (Jelli jätjestö tietopalvelu 2014.)

4.2 Osallisuuden portaat

Nuorten parissa työskenteleviltä edellytetään valmiuksia osallisuuden toteuttamiseksi. Työntekijöiden tulee huomioida työssään lasten sekä nuorten mielipiteet sekä kuunnella ja tehdä heidän kanssaan yhteistyötä. Aikuisten tulee myös mahdollistaa lapsille ja nuorille osallisuuden ja vaikuttamiseen keinot. Nuorten ja lasten osallistumisen mahdollistamiseen on veloitettu nuorisolan viranomaisten toimintaa säätelevässä lainsäädännössä ja ohjeistuksissa. Myös muu lainsäädäntö korostaa nuorten osallisuutta ja vaikuttamista, kuten peruslain 6 § 3 momentissa määrätty: ”Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.”

Myös perusopetuslain 47 a § säätää että ”Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että kaikilla oppilailla on

mahdollisuus osallistua koulun toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielihiteensä oppilaiden asemaan liittyvistä asioista. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun.”

Osallisuus tapahtuu askeleittain ja sen mukaan ilmenevät erilaiset osallisuuden muodot. Askeleet voidaan käsittää niin sanotuiksi osallisuuden portaaksi. Jokaisella portaalla osallisuus näkyy eri tasolla. Jollakin portaalla ollaan vielä hyvin alhaisella, ja toisella jo melko korkealla osallistumisen tasolla. Käsittelen portaita vaiheittain. Osallisuutta mitataan osallistujan aktiivisuudella ja osallisuudella sekä sillä kuinka hyvin osallistuja on mukana ja kokee itsensä vaikuttajaksi toiminnan aikana. (Nousiainen, Piekkari 2007, 11-13.)

Osallisuuden portaat:

- 1 Porras ”Ideointiosallisuus”: Tämä on alkuvaihe, jossa nuorilta kysytään ideoita ja aikuiset kehittävät ideoita keskenään tarpeensa mukaan.
- 2 Porras ”Tieto-osallisuus”: Nuoret kertovat jostakin asiasta, toiminnasta tai projektista ajatuksena ja ideoina sekä kokemuksena. Nuoria kuunnellaan ja tietoa jaetaan yhteisissä keskusteluissa. Nuoret ovat tiedon etsijöitä ja jakajia.
2. Porras ”Suunnitteluosallisuus”: Tässä vaiheessa nuorten halutaan esittävän ajatuksensa tai kokemuksensa asiasta päättävälle aikuiselle. Suunnitelma voidaan tehdä aikuisten kanssa tai yksin.
3. Porras ”Päätöksenteko-osallisuus” –vaiheessa nuorilla tai lapsilla on valtaa päättää asioista aikuisten kanssa tai yksin.
4. Porras ”toimintaosallisuus”: Nuori osallistuu aikuisten kanssa ideoimaan ja päättämään aiheesta. Nuori suunnittelee joko yksin tai aikuisten kanssa päätetyn aiheen toteuttamista käytännössä. Nuorilta vaaditaan enemmän vastuuta ja osallistumista yksin tai aikuisten kanssa. Aikuiset mahdollistavat nuorten toiminnan ja tulevat apuun kriittisissä tilanteissa.
5. Porras ”Arviointiosallisuus”: Tässä vaiheessa suunniteltua ja toteutettua toimintaa arvioidaan joko yksin tai aikuisen kanssa. Arviointi tapahtuu kirjallisesti tai suullisesti annetun palautteen kautta. (Nousiainen & Training 1-2.)

1.1 Vaikuttamisen motiivit ja esteet

Tuon esille vuoden 2013 nuorisobarometrissä esitetyn ”vaikuttava osa ” tutkimuksen kautta nuorten näkökulmia ja osallistumisesta ja vaikuttamisesta. Barometri on toteutettu vuodesta 1994 lähtien ja toteutetaan vuosittain. Se on 15- 29 vuotiaiden Suomessa asuvien nuorten arvoja ja asenteita tutkiva julkaisusarja. ”Vaikuttava Osa” tutkimuksessa on tutkittu nuorten tärkeinä pitämiä aihepiirejä, osallistumisen ja vaikuttamisen muotoja sekä esteitä. (Myllyniemi, 2013.)

Nuorisobarometrin (2013) mukaan nuoret pitävät erilaisia asioita itselleen tärkeinä. Nuoret osallistuvat toimintaan heitä kiinnostavissa asioissa. He myös ryhmittelevät asioihin liittyviä toimintoja poliittisten ja yhteiskunnallisten osalueiden välillä. Vaikuttamistoiminnat erotellaan eri asioiden tärkeyden mukaan. Esimerkiksi eläinten oikeuksien tai ihmisoikeuksien puolustaminen on yhteiskunnallista vaikuttamista mutta se ei ole poliittista toimintaa. Poliitikka ei siten ole henkilöön itsensä liittyviä asioita, kuten terveys tai vapaa-aika.

Nuoret mainitsevat tärkeiksi asioiksi muun muassa:

- Oma terveys
- Rakkaus ja ihmissuhteet
- Ihmisoikeudet
- Tasa-arvo ihonväristä ja kulttuurista riippumatta
- Vapaa-aika
- Ympäristön kunnioittaminen
- Sukupuolten välinen tasa-arvo
- Kansallinen turvallisuus
- Työ
- Eläinten oikeudet
- Oma ulkonäkö

Osallisuuden päätavoitteena on vaikuttaminen johonkin tavoitteeseen ja sitä varten on olemassa erilaisia vaikuttamismuotoja. Nuorten yleisimmät vaikuttamismuodot ovat äänestäminen, palautteen antaminen jostakin palvelusta, aloitteiden allekirjoittaminen sekä ostopäätöksillä vaikuttaminen.

Nuorten harvemmin käytettyjä vaikuttamismuotoja ovat nimien kerääminen aloitteeseen, vetoomukseen tai adressiin, osallistuminen lakkoon koulussa tai työpaikalla, vaalityön tekeminen ehdokkaan puolesta, aktiivinen toimiminen esim. nuorisovaltuustossa tai jossain järjestössä. Nuorten mielestä vaikuttavimmat keinot ovat äänestäminen, aktiivinen toimiminen nuorisovaltuustossa tai jossain järjestössä, asettuminen ehdolle vaaleissa sekä keskustelutilaisuuksiin ja kokouksiin osallistuminen.

Vähintään vaikuttavia osallistumisen keinoja ovat poliittisista asioista keskusteleminen sosiaalisessa mediassa, kirjoittaminen lehden yleisönosastoon ja rakennuksen valtaaminen. Suomalaisille nuorille politiikka tarkoittaa yksilöllistä valintaa eikä ole kollektiivista. Suomalaiset nuoret erottuvat politiikkaan osallistumisessaan muista eurooppalaista nuorista aktiivisuuden sekä yksilöllisten päätöksien suhteen.

Nuorten aktiivisuus ja passiivisuus vaikuttavat nuorten osallistumiseen. Nuoret, jotka kuuluvat vähemmistöön, osallistuvat monipuolisesti ja harvinaisempiin ja vaativampiin aktiviteetteihin. (Myllyniemi 2013, 25–31.)

Nuorisobarometri ”Vaikuttava osa” tutkimuksen mukaan nuorten vanhemmat vaikuttavat varsinkin politiikkaan osallistumiseen. Eli politiikasta kiinnostuminen siirtyy sukupolvelta toisille. Aatteiden ja ideologian merkitystä pidetään vähäisempänä kuin yhteistä hyvää. Vaikuttamisen motiivina ovat tärkeitä nuorten omat kokemukset. Nuorten vaikuttamistoiminnan motiiveina ovat myös sosiaalisuus ja hauskanpito. Nuori, jolla on mielenkiinto ja halu oppia ja kokea uutta, osallistuu aktiivisemmin politiikkaan.

Nuorisobarometri 2013 ”Vaikuttava osa” tutkimuksessa havaittiin, että nuoret naiset ovat olleet vaikuttamassa yhteiskuntaan useammin kuin nuoret miehet. Naisia motivoi enemmän yhteinen hyvä sekä itselle tärkeiden asioiden edistäminen ja niihin vaikuttaminen sekä toiminnan hauskuus. Miehiä motivoivat taloudelliset ja henkilökohtaiset asiat. Iän mukaan motivaation syyt vaihtuvat. Esimerkiksi nuorempia henkilöitä motivoivat hauskuus, kavereiden kanssa toimiminen sekä vanhempien ja kavereiden kannustus.

Barometrissa (barometri 2013) todettiin että, nuorilla on erilaisia esteitä osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Nuorilla naisilla on epäuskoa omiin vaikuttamismahdollisuuksiin ja suurin osa ei koe löytäneensä sopivia vaikuttamistapoja. Syitä ovat myös ajan, kannustuksen, sopivan aiheen ja tiedon puute (etenkin työttömillä ja vähemmän koulutetuilla), erimieleisyys muiden toiminnassa mukana olevien kanssa ja erilainen identiteetti sekä huono tiedotus vaikutusmahdollisuuksista kouluissa. (Myllyniemi 2013, 21–22.)

Nuorten osallistuminen ja vaikuttamisen tavat muuttuvat iän, koulutuksen tai elämän tilanteiden mukaan. Eri-ikäisillä nuorilla on erilaiset tavoitteet sekä heille merkitykselliset aihepiirit. Nuoret saavat tietoa yhteiskunnallisiin asioihin osallistumisesta sekä vaikuttamisesta koulujen tai nuorisotoimen kautta. Nuorisotyön tärkeistä tavoitteista yksi on nuorten kannustaminen osallistumaan nuorien omaan elämään ja yhteiskuntaan liittyviin asioihin. Nuorisotyöntekijän tai nuorten parissa toimijan pitää myös osata poistaa esteitä. Se tapahtuu yhteistyössä ammattilaisten tai nuorten itsensä kanssa. On olemassa erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia ja toiselta myös esteitä, jotka estävät osallistumisen ja vaikuttamisen. Nuorten kasvua tukeva toiminta tulisikin rakentaa nuorten kasvatusympäristössä.

Yhteiskunnan muututtua muuttuvat myös nuorten tarpeet ja odotukset. Ensimmäiseksi olisi pohdittava, millä tavalla voisimme tiedottaa nuoria yhteiskunnan ajankohtaisista ilmiöistä sekä maailmasta. Nuorille on tarjottava erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja oikeuksia. Aikuisten on oltava innostajan ja mahdollistajan roolissa. Nuoria voidaan tukea ja nuorten osallistumista voidaan mahdollistaa esim. nuoriin liittyvien lakien sekä nuorisualan kasvatus- ja hyvinvointipolitiikan kautta. Nuorten hyvinvointia tavoitelleesamme huomioin erityisesti nuorisopolitiikan sekä nuorisolain. Nuorten osallisuutta käsitellessäni tuon vahvasti esille myös nuorisopolitiikan ja nuorisolain periaatteita. (Myllyniemi 2013, 21–22.)

5 OPPILAIDEN OSALLISUUS KOULUYHTEISÖSSÄ

5.1 Osallisuus koulussa

Koulut ovat yhteisöllisiä toimintapaikkoja, jossa oppilaat ja koulun henkilökunta ovat vuorovaikutuksessa. Opetussuunnitelmien mukaan kouluissa pitää edistää oppilaiden ja opettajien vuorovaikutteista ja aktiivista toimintatapaa. Koulut ovat nuorten toisia koteja, jossa heillä pitäisi olla mahdollisuus osallistua koulun toimintojen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Osallisuus on tunne, joka syntyy oppilaille, kun he osallistuvat ja vaikuttavat koulun yhteisiin asioihin.

Demokraattisessa ja osallistuvissa kouluympäristössä syntyy tasa-arvoisuutta, ihmisarvon kunnioittamista, avointa keskustelua ja oikeudenmukaisuutta. Yksi koulujen tavoitteista on nuorten kansalaiseksi kasvattaminen ja siinä tarvitaan avointa tilaa, jossa käydään kriittisiä keskusteluja ja kuullaan erilaisia mielipiteitä. Koulujen tulee olla paikkoja joissa nuoret voivat ottaa kontaktia ja tutustua yhteiskuntaan. Kasvatuksen tärkeänä tavoitteena pitäisi olla yksilöiden osallistuminen yhteisön elämään ja päätöksentekoon. Nuorille on luotava paikkoja, jossa he voivat toteuttaa itseään ja valmistautua tulevaisuuteen.

Oppilaiden osallisuudella on kaksi olennaista kohtaa; ensimmäinen on nuorten itsestään osallistuminen ja vaikuttaminen. Toisena on tarjoaminen nuorille osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Yleensä oppilaiden itsenäinen osallistuminen ja vaikuttaminen eivät näy, koska he kokevat passiivisen roolin turvallisena. Sen takia heitä pitää motivoida ja aikuisten pitää luoda mahdollisuuksia osallistumiseen.

Oppilaitoksissa tarjotaan osallisuutta oppilaskuntatoiminnan kautta ja siinä oppilaat saavat mahdollisuuden kehittää koulun asioita. Oppilaat kokevat erilaisia rooleja, voimaantuvat ja saavat tehdä päätöksiä. Opettajien ja oppilaiden on oltava vuorovaikutuksessa. Oppilaat saavat kokemuksia ja elämyksiä koko osallistumisen ajan. Itseluottamus ja onnistumisen tunteet syntyvät kokemuksen kautta. Kaikilla on oltava valmiuksia osallistua yhteiskuntaan ja oman elämän hallitsemiseen. Kyseiset valmiudet tulisi saada kouluelämässä. Kouluympäristössä harjoitellaan ihmissuhteita kouluympäristön eri osapuolten välillä

(rehtori, opettajat, oppilaat) sekä sosiaalisia taitoja ja käytännön normeja ja arvoja, osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia ja sukupuolten tasa-arvoa. Opettajien positiivinen ja ystävällinen lähestymistapa antaa rohkaisee nuoria osallistumaan. Nuorten ajatuksia tulee arvostaa ja heitä tulee kannustaa; tämä lisää nuorten kansalaisvalmiuksia ja itseensä uskomista. (Nousiainen & Piekkari 2007, 21-23.)

5.2 Osallisuus ja vaikuttaminen opetussuunnitelmassa

Opetussuunnitelma on laadittu vuoden 2016. Opetussuunnitelmassa on uusia oppitunteihin liittyvät aiheet ja korostetaan oppimisen iloa ja oppilaiden aktiivista rooleja koulussa. Uusi opetussuunnitelma tuli voimaan kunnissa ja kouluissa 1-6 luokkalaisille 1.8.2016. Uusiopetussuunnitelman käytön otto tapahtuu 7-9. luokkalaisille vuonna 2017-2019. (Opetushallitus 2016.)

Opetussuunnitelman tavoitteet ovat:

- Koulutuksen tasa-arvon vahvistaminen
- Nuorten ja lasten taitojen ja osaamisen vahvistaminen
- Koulujen toimintatapojen kehittäminen oppilaiden mielenkiinnon ja oppimismotivaation lisäämiseksi.
- Vahvistaa oppilaiden aktiivisuutta, korostaa onnistumisen kokemuksia ja opiskelun merkityksellisyyttä jokaiselle oppilaalle.
- Oppilaiden vastuunotto ja ongelmien ratkaisu sekä oman oppimisen arviointi ja taitojen kehittäminen.
- Oppilaiden vuorovaikutus ja sosiaalisten taitojen kehittäminen.
- Turvallisen oppimisympäristön luominen, jossa oppilaat tuntevat olonsa turvalliseksi ja innostuvat oppimaan.
- Koulun ulkopuolisen ja sisäpuolisen ympäristön turvaaminen.
- Oppiaineissa nyky-yhteiskuntaoppi ja tulevaisuuden taito- ja tietovaatimusten oppiminen. (Opetushallitus, 2016.)

Uudessa opintosuunnitelmassa on korostettu oppiaineiden opetuksessa laaja-alaista osaamista. Opiskelun aikana oppilaita kasvatetaan aktiiviseksi kansalaiseksi ja annetaan tietoa yhteiskunnasta ja kehitetään oppilaiden taitoja, joita tarvitaan omassa elämässä sekä yhteiskunnassa. Oppiaineiden opetuksen aikana vahvistettavat taidot ovat vuorovaikutus- ja ilmaisutaidot, arjen taidot ja

itsensä hallitsemisen taidot. Myös viestinnän ja teknologian osaamista, työelämätaitoja ja yhteiskunnallisia osallisuus- ja vaikuttamistaitoja kehitetään. Oppilaille on oikeus osallistua ja vaikuttaa oman koulun toimintaan ja omaan opiskelutapaan. (Opetushallitus 2016.)

Uuden opetussuunnitelman tavoitteiden pohjalta olen kiinnostunut tutkimaan Espoon kansainvälisen koulun oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia heidän kouluympäristössään.

5.3 Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen nuorisolaissa

Nuorisolain (2016 / 2 §) tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistumista, parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja sekä mahdollista osallisuutta ja vaikuttamista. Laissa pidetään nuorina kaikkia alle 29 vuotiaita.

Nuorisolain (2016/ 1§) perusteella parannetaan nuorisotyötä ja -toimintaa sekä nuorisopolitiikkaa sekä säädetään valtiohallinnan ja kunnan vastuista, vuorovaikutusta ja valtion taloudellisesta avustuksesta. Lain tavoitteina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Nuorisolaki 2016.)

Nuorisolain tavoitteet toteutuvat valtion rahoittamissa kunnissa nuorisotyön kautta. Nuorisotyössä noudetaan nuorisolain tavoitteita ja lähtökohtia. Nuorisotyön vastuulla on edistää nuorten kasvua ja elinoloja asumisympäristössä. Nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen lisääminen on nuorisotyön keskeinen tehtävä. Nuorisolain mukaan nuorilla on oltava mahdollisuus päästä osallistumaan ja vaikuttamaan paikallisen ja alueellisen nuorisolaan ja -politiikkaan. Nuoret on huomioitava ja heitä on kuultava heihin itseensä liittyvissä asioissa. Asioihin osallistuminen ja vaikuttaminen parantavat nuorten itsetuntoa ja vahvistaa heidän onnistumisen tunnetta. Nuoret kokevat ja käsittelevät yhteisöllisyyden ja yhteisten asioiden periaatteita käytännössä.

Osallistumalla muodostuu sosiaalisia verkostoja ja vuorovaikutustaidot kehittyvät. Nuoriso tuntee itsensä yhteiskunnan jäseneksi ja syrjäytymisen riskit vähenevät. Kunnallisella nuorisotyöllä on vastuu nuorten kansalaiseksi kasvamisessa. Nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen tulee näkyä todellisuudessa ja

nuorisolaki velvoittaa nuorten osallistumisen alueellisiin ja paikallisiin nuorisotyön- ja politiikan päätöksiin. (Allianssi, 2008.)

5.4 Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma on laadittu vuosille 2012-2015. Valtioneuvosto on hyväksynyt ohjelman 8.12.2011. Ohjelman valmistelu on aloitettu vuonna 2011. Kehittämisohjelma koostuu kansainvälisistä sopimuksista, valtioneuvoston tekemästä toimeenpanon arvioinnista, tutkimuksista ja nuorten mielipiteistä. Ohjelma sisältää yli kolmesataa toimenpide-ehdotusta. Tavoitteena on seurata toimenpiteiden toteuttamista ja seurauksia. Ohjelmassa on kolme keskeistä tavoitetta: osallisuus, yhdenvertaisuus ja arjenhallinta. Nuorten osallistumista ja vaikuttamista omaan arkielämään ja toimintaan yhteiskunnassa korostetaan. Nuorisolain tavoitteita sisältävän ohjelman mukaan on tuettava lasten ja nuorten itsenäistymistä, edistettävä sosiaalista ja kansallista kasvua ja parannettava elinoloja erilaisilla toimintatavoilla valtakunnallisesti. (Opetus ja kulttuuriministeriö 2012.)

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa (2012-2015) lasten osallistumista ja vaikuttamista takaavana ensimmäisenä strategisena tavoitteena on se, että ”lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja yhteiskuntavastuuta kantaviksi kansalaisiksi. Tavoitetta edistetään neljän toimenpidekokonaisuuden keinoin: 1) lasten ja nuorten kuulemista ja heidän osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiaan parannetaan, 2) demokratia-, globaali- ja ympäristökasvatusta kehitetään, 3) oppilaskuntatoimintaa tuetaan ja toiminta vakiinnutetaan kaikkiin kouluihin ja 4) jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan perusedellytykset toimia tietoyhteiskunnassa.” (Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta 2014.)

Toisena strategisena tavoitteena on se, että ”lapset ja nuoret voivat osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajantoimintaan. Tavoitteeseen pyritään 1) kehittämällä nuorisopalveluita lähipalveluina, 2) parantamalla harrastusten saavutettavuutta, 3) tukemalla lasten ja nuorten omaa toimintaa ja 4) vahvistamalla lasten ja nuorten parissa työskentelevien kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä.” (Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta 2014.)

Molempien strategisen tavoitteiden mukaan oppilaiden osallisuus ja vaikuttamismahdollisuuksia pitää edistää ja kouluympäristössä tulee kehittää nuorten osallisuutta ja kansalaiskasvua. Kehittämishjelman vuonna 2013 tehdyssä arviointiraportissa oppilaiden kokemusten mukaan heitä kuuleminen ja mielipiteiden huomion ottaminen on parantunut. 58 prosenttia yläluokan oppilaista (8. ja 9. luokkalaiset) kokee, että heidän mielipiteitä huomioidaan koulun kehittämisessä. Vastaaaja määrä on noin 70 prosenttia lukiossa ja ammattiosastoissa. Kehittämishjelman mukaan oppilaskuntatoiminta on kaikissa kouluissa. Opetuksen järjestäjillä on velvollisuus oppilaiden osallisuuden tukemiseen ja edistämiseen. (Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta 2014.)

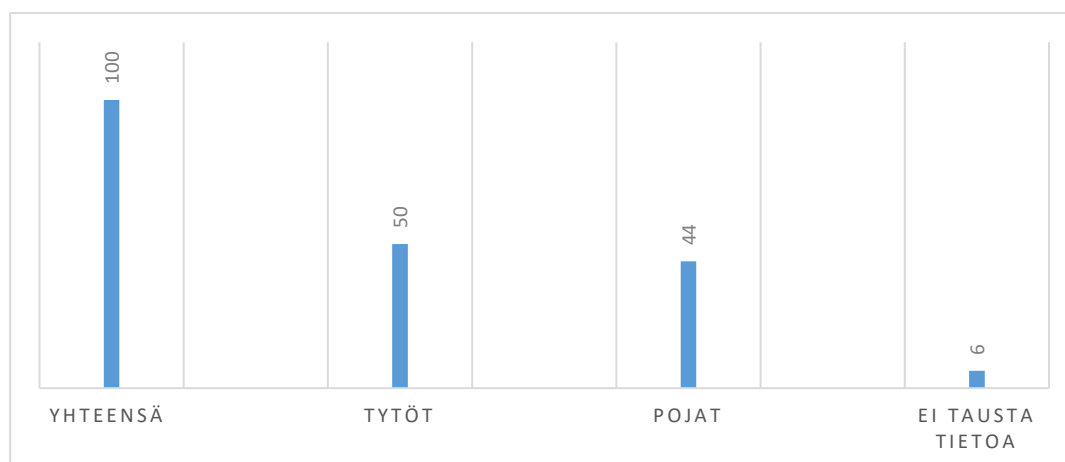
Näiden tuloksien pohjalta kiinnitän huomiota Espoon kansainvälisen koulun oppilaiden osallisuuteen oppilaskuntatoiminnassa.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TUTKIMUS ONGELMAT

6.1 Tutkimuskysymykset ja kohdejoukko

Kyselyyn vastanneet olivat Espoon kansainvälisen koulun yläluokan oppilaita. Kyselyyn osallistui 100 oppilasta, joista 50 oli tyttöjä, 44 poikia ja 6 oppilasta ei jättänyt taustatietojaan. Kyselyyn osallistui kaksi 7-luokkaa, kaksi 8-luokkaa ja yksi 9-luokka. Luokan opettajat jakoivat kyselyn ja neuvoin opettajia tarvittaessa.

TAULUKKO 1. Vastajamäärät

Kohderyhmän valitsin Espoon kansainvälisen koulun yläluokkalaisista, koska koulu on uusi ja siinä ei ole tehty vielä tutkimuksia nuorten osallisuudesta. Toisena syynä valintaan oli se, että nuorten osallisuudesta säädetään nuorisolaissa (2016/2§) ja uudessa opetussuunnitelmassa (tullut voimaan 1.8.2016). Myös nuorisotyön tärkeänä tavoitteena on nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen edistäminen. Tämän tutkimuksen tulokset antavat koulun henkilökunnalle kuvan osallisuusilmioistä ja oppilaiden mielipiteistä.

6.2 Aineistonkeru ja analyysi

Tutkimusta varten sain luvan Espoon kaupungilta ja sain tukea luokanopettajilta. Tutkimukseni aihe on ajankohtainen nuorisotyön kentällä ja kouluympäristössä. Aihe on kohderyhmän opettajille mielenkiintoinen ja he olivat halukkaita pitämään kyselyn omissa luokissaan. Yhteistyö sujui hyvin koulun kanssa.

Tämän tutkimuksen toteutin kvantitatiivisena. Kvantitatiivinen tutkimus on otantatutkimus, eli tutkimusta tehdään keräämällä aineistoa kyselyjen, haastattelujen sekä havaintojen avulla. Sen tyyppisessä tutkimuksessa etsitään vastauksia kysymyksiin: mikä? missä? paljonko? kuinka usein? (Heikkilä, 2014.)

Toteutin tutkimuksen kyselylomakkeella. Kysymykseni pohjautuivat teoriaan. Kyselylomaketta tehdessäni otin huomion kohderyhmän iän, kohderyhmän opetuskielen (englanti sekä suomi), kysymysten selkeyden ja ohjeistuksen. Kyselyn avulla hankin vastauksia siihen, mitkä tekijät mahdollistavat tai estävät nuorten osallisuutta? Kyselyllä selvitetään yläluokkalaisten osallisuuden ja vaikuttamisen astetta Espoon kansainvälisen koulussa.

Kyselylomakkeeni koostuu viidestä osa-alueesta, joissa oli vaihtoehtokysymyksiä (kyllä, ei, en osaa sanoa), avokysymyksiä ja asteikkokysymyksiä. Kysymyksiä oli yhteensä 28. Kysymykset ovat toisiaan tukevia ja niillä tavoiteltiin kattavaa tutkimustulosta Keräsin aineiston keväällä 2017.

Kyselyt toteutettiin luokittain ja vastausten tultua aloin analysoimaan niitä.

Analysoinnin aikana luin kysymykset luokittain ja kerrallaan. Tulokset kirjoitin

ensin vihkoon ja kun sain tulokset kokonaan, tein taulukkoja Excelissä. Aineistosta laskin prosentteja ja frekvenssejä. Avokysymysten vastauksia kokosin yhteen ja nostin esiin vahvoja, yleisesti esille tulevia teemoja.

Lopuksi vertasin tuloksia teoriaan ja muihin tutkimuksiin. Vastuksista tein taulukkoja, tulkintoja ja pohdintoja.

6.3 Tutkimusetiikka

Tutkimusetiikassa on tärkeää tutkimusten luotettavuus, huolellisuus ja tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden suojeleminen. Tutkijalla on vastuu hyvän tieteellisen käytännön noutamisesta. (Hyvönen, 2010, 8-9.)

Opinnäytetyössäni tutkin osallisuusilmiötä ja keräsin aineistoa kyselylomakkeen avulla. Kyselylomaketta laatiessani kiinnitin huomiota oikean ja luotettavan tuloksen hankkimiseen. Huomioin tutkimusetikkaa niin, että kyselyssä en kysynyt nuorten nimiä tai muita henkilökohtaisia tietoja. Nuorille kerrottiin siitä että, tutkimuslupa on hankittu Espoon kaupungilta ja koulusta. Nuoret tiesivät myös miksi tutkimus tehdään. Kyselyyn vastaaminen oli nuorille vapaaehtoista. Tutkimus on tehty tutkimusetiikan arvojen mukaan.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Esittelen tutkimustuloksia teemoittain. Ensimmäisenä teemana on nuorten kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta. Mitä heidän mielestään osallisuus tarkoittaa? Uskovatko nuoret voivansa vaikuttaa yhteiskuntaan? Mihin asiaan he haluavat vaikuttaa eniten? Millaisiksi osallistujiksi he arvioivat itsensä?

Toisessa teemassa käsittelen nuorten osallisuutta ja vaikuttamista kouluyhteisössä. Kirjoitan tuloksia nuorten osallisuudesta ja vaikuttamiskokemuksista kouluyhteisössä. Kuinka tietoisia he ovat koulun oppilaskunnasta? Kerrotaanko koulussa osallistumisen keinoista ja vaikuttamisen mahdollisuuksista? Tuovatko nuoret vapaasti esille ajatuksiaan kouluun liittyvistä asioista? Kertovatko he ideansa opettajille tai koulun nuorisotyöntekijöille?

Kolmannessa teemassa analysoin nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen motiiveja sekä esteitä. Mistä osallistumattomuus johtuu nuorten mielestä? Miten

nuoria voi motivoida osallistumaan yhteiskunnan erilaisiin asioihin? Motivoivatko opettajat, vanhemmat ja muut aikuiset nuoria osallistumisessa? Mitkä asiat motivoivat nuoria olemaan tekemisissä muiden kanssa?

7.1 Nuorten kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta

Osallisuus on sekä yksilöllinen että yhteisöllinen ilmiö. Vaikuttaminen on osallisuuden tulos. Yksilön kannalta osallisuus tarkoittaa sitä, että yksilö kokee itsensä arvokkaaksi ja tuo esille oman identiteetin eli hänen yksilöllisen ja sosiaalisen kykynsä. Yhteisö antaa yksilölle mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa. Yksin ei voi olla osallistuja ja vaikuttaja, vaan pitää olla yhteisö jossa yksilö voi tuoda omat näkemyksensä vapaasti esille. (Kiilakoski 2007,12-13.)

Osallisuus on ilmiö, joka toteutuu erilaisissa yhteisöissä, kuten perheessä, päiväkotiryhmässä, koululuokassa, kaveriporukassa, kunnassa, yhteiskunnassa jne. Osallisuutta voi edistää eri tasoissa ja laajuudessa. Osallisuuden laatua ja nuorten osallisuuden kokemuksia arvioitaessa kysytään lapsilta, nuorilta ja yhteisöltä, miten osallistuminen ja osallisuuden mahdollistaminen koetaan. Kun osallisuuskäsitettä puretaan, löytyy helposti ryhmiä, jossa kohdataan osallisuutta eri tasoilla: mukana oleminen, ryhmään kuuluminen, mukana vaikuttaminen, yhteisöllisyys, demokraattinen toimijuus, poliittinen toimijuus, sosiaalisiin suhteisiin vaikuttaminen jne. (Kiilakoski, 2007.)

Osallisuudella on iso merkitys esteiden poistamisessa, syrjäytymisen estämisessä sekä ennaltaehkäisevässä ja korvaavassa toiminnassa. Eli lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen on osa hyvinvointityötä. (Kiilakoski, Gretschel 2012 5-6.)

Entä miten edistetään koulu yhteisössä nuorten osallisuutta? Miten nuoret arvioivat itseä osallistujana ja vaikuttajana?

Tässä tutkimuksessa yläluokan oppilaat ovat yksilöitä ja Espoon kansainvälinen koulu yhteisö. Haluisin tietää kuinka hyvin oppilaat (N100) käsittävät osallisuuden käsitteenä. Kysyinkin ”mitä sinusta osallistuminen tarkoittaa?” Täähän kysymykseen vastasivat kaikki oppilaat.

Vastanneista 90 %:lla oli mielipiteitä osallisuudesta. Vastanneista 10 % vastasi ” en tiedä”. Alla listaan yleisimmät vastaukset.

”Tehdä jotain tärkeää.”

” Olla osa jotain.”

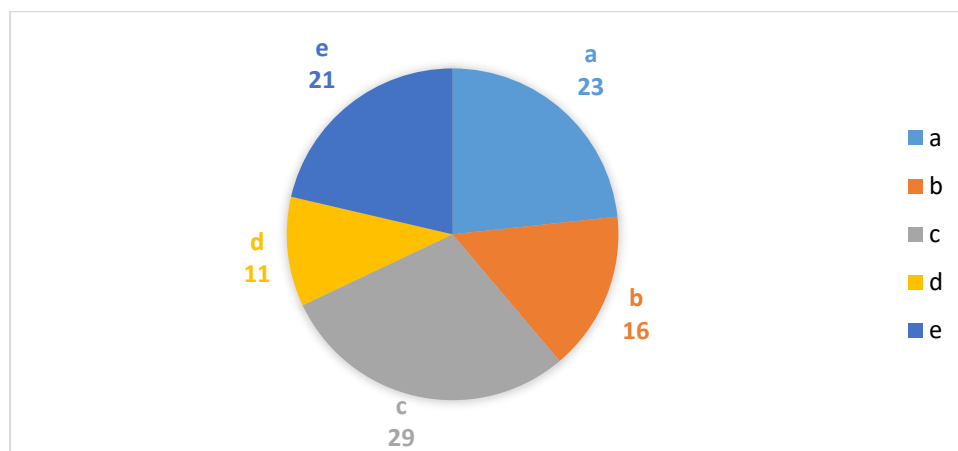
”Lähteä mukaan asioihin, osallistua toimintaan.”

”Osallistua ja vaikuttaa johonkin.”

” Osallistumisen into.”

”Tehdä jotain erilaista.”

TAULUKKO 2. Nuorten osallisuuden tasot

Kysymyksen väittämät:

A: Olen vain mukana: jos minulta kysytään, silloin kerron ajatukseni.

B: Olen hyvä ideoimaan ja pystyn kertomaan tavoitteistani.

C: Pystyn muiden ihmisten kanssa ideoimaan ja asettamaan tavoitteita.

D: Pystyn yksin ideoimaan ja suunnittelemaan, mutta toteuttamiseen tarvitsen muiden apua.

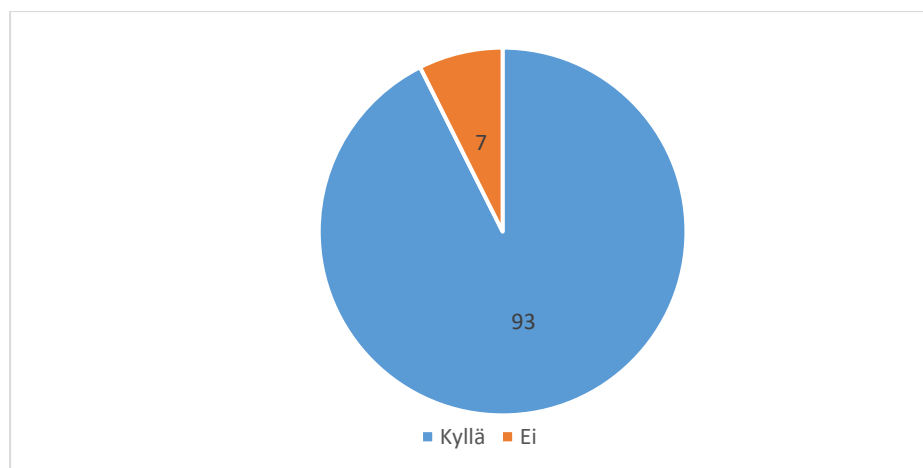
E: Suunnittelen ja toteutan asioita itse. Pystyn kaikissa prosesseissa toimimaan itsenäisesti.

Nuorten piti valita kyselyssä edellä mainituista vaihtoehtoista heitä osallistujana parhaiten kuvaava väittämä. Kysymykseen vastasivat kaikki oppilaat (N100). Suurin osa nuorista valitsi vaihtoehdon C, eli he pitivät itseänsä hyvänä tavoitteiden asettamisessa ja ideoinnissa ihmisten parissa työskennellessään. Toiseksi eniten valittiin vaihtoehtoja A ja E, molempia valittiin suurin piirtein yhtä monta. A kohtaan vastanneet nuoret pitivät itseään passiivisena

osallistujana ja E kohtaan vastanneet nuoret päinvastoin pitävät itseänsä aktiivisena osallistujana, jotka suunnittelevat toimintaa ja toteuttavat sitä itsenäisesti. Vähiten valittu kohta oli D ja sitä seuraavaksi B. Molempiin kohtiin vastanneet nuoret pitivät itseään osallistujana, jotka pystyvät kertomaan ideoistaan ja tavoitteistaan. Sen sijaan D kohtaan vastanneet tarvitsevat muiden tukea toteutusprosessissa.

Taulukko 2 näyttää sitä, että suurin osa vastanneista nuorista tuo esille ajatuksia, kokemuksia, ideoita itse tai muiden kanssa mutta toteuttamisprosessissa he tarvitsevat muiden tukea sekä neuvoja. Kysymykseen vastanneista pieni osa tuo esiin ajatuksia, ideoita ja pystyy toteuttamaan suunnitelmia tai toimintaa itsenäisenä tarvitsematta muiden apua.

TAULUKKO 3. Usko nuorison vaikuttamismahdollisuuksista yhteiskunnassa

Kysymykseen vastanneista Espoon kansainvälisen koulun yläluokan oppilaista suurin osa uskoi nuorten voivan vaikuttaa yhteiskuntaan. Vastajista pieni osa ei usko nuorten voivan vaikuttaa yhteiskuntaan. Yleisimmin ollaan siitä mieltä, että nuorilla on valtaa vaikuttaa.

Tämän kysymykseen jatkokysymyksenä oppilailta kysyttiin, mihin asiaan haluaisit vaikuttaa eniten. Tähän kysymykseen vastasivat kaikki oppilaat. Oppilaista 70 % toi esiin ajatuksia siitä, mihin haluaisivat vaikuttaa. Oppilaista 30 %:lla ei ollut mielipiteitä mihin haluaisivat vaikuttaa. Vastaukset olivat mielenkiintoisia. Vastauksista huomasin, että nuoret ovat tietoisia ajankohtaisista asioista. Heillä on näkemyksiä epäkohdista, joihin he haluaisivat vaikuttaa.

Vastauksissa nousi esille se että, he toivovat pääsevänsä vaikuttamaan asioihin, jotka liittyvät heidän asuinalueensa ja kouluympäristöön, esimerkiksi koulusäännöt, kouluruoka, koulutilat, kunnan tapahtumat, ympäristö jne.

” Haluaisin vaikuttaa kouluasioihin ”

” Vaikuttaisin kouluruokaan ”

” Haluaisin saada opiskelijoiden äänen kuuluvaksi”

” Haluaisin vaikuttaa kaupungin asioihin”

” Metsien ja elinympäristön tuhoamisen lopettaminen, luonnon suojeleminen.”

Toiseksi korostuivat ihmissuhteisiin liittyvät asiat, kuten ihmisten käyttäytyminen, ihmisoikeudet, vuorovaikutus, sosiaaliset taidot jne.

” Haluaisin vaikuttaa maahanmuuttoasioihin ja integroitumiseen ”

” Haluaisin vaikuttaa ihmisoikeuksiin”

” Vaikuttaisin ihmisten asenteisiin”

” Haluaisin saada ihmisiä ystävällisemmäksi, vähemmän tuomitsemista ja nostaa positiivisia asioita esille”

” Iloisuus ja kaikkien kunnioittaminen”

” Haluisin tukea lapsia, jotka ovat kouluttamattomia”

7.2 Osallisuus ja vaikuttaminen koulu yhteisössä

7.2.1 Oppilaskuntatoiminta

Tutkin Espoon kansainvälisen koulun yläluokkalaisten äänen kuulumista ja osallistumista sekä vaikuttamismahdollisuuksia koulu yhteisössä. Huomioin nuorisolain (1/2017) ja opetussuunnitelman (8/2016) lisäksi myös YK:n lasten oikeuksien sopimuksen (60/1991).

YK:n lasten oikeuksien sopimuksen 12 artiklan mukaan ”Sopimusvaltiot takaavat lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, oikeuden vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.”

” Tämän toteuttamiseksi lapselle on annettava erityisesti mahdollisuus tulla kuulluksi häntä koskevilla oikeudellisilla ja hallinnollisilla toimilla joko suoraan tai edustajan tai asianomaisen toimielimen välityksellä kansallisen lainsäädännön menettelytapojen mukaisesti.” (YK:n lasten oikeuksien sopimus, 12 artikla).

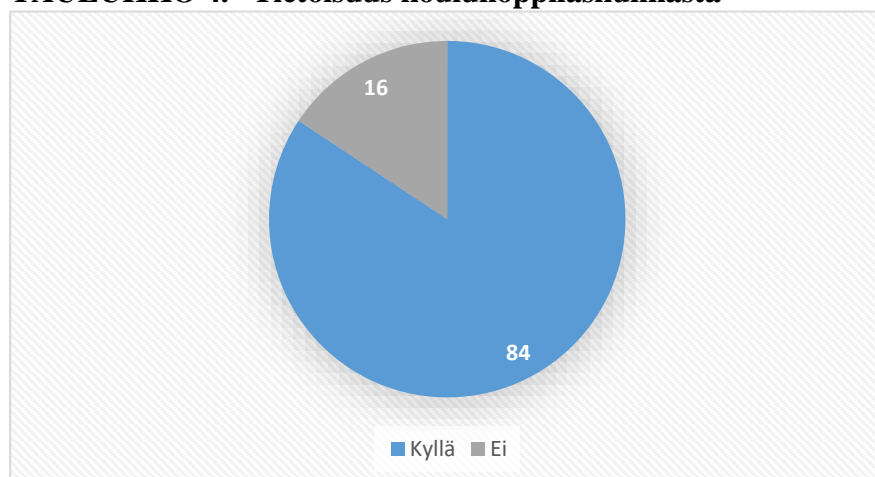
Lasten ja nuorten pitää tulla kuulluksi heitä koskevilla asioilla. Oppilaskunta-toiminta mahdollistaa nuorten vaikuttamisen ja kuulluksi tulemisen.

Oppilaskunta on oppilaiden muodostama yhteisö. Oppilaskunnalla on hallitus, jossa kaikilla on erilaisia tehtäviä, kuten puheenjohtaja, sihteeri ja muut virkailijat. Oppilaskuntatoiminnan tarkoituksena on kehittää nuorten osallistumista edistäviä taitoja ja mahdollistaa osallisuuden rakenteita. Nuoret harjoittelevat demokratiaa ja oppivat kokous- sekä yhteistyökäytäntöjä. Nuoret tekevät yhteistyötä muiden nuorten sekä osallistumista rakentavien toimijoiden kanssa, kuten rehtorin, opettajien ja nuorisovaltuuston kanssa.

Oppilaskunnissa tehdään päätöksiä yleisesti koulun teemapäivien ja viikonloppujuhlien järjestämisestä. Myös koulun muista asioista tehdään päätöksiä, kuten koulutilat, piha, kouluympäristö jne. Oppilaskunnat mahdollistavat nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen. (Manninen 2007, 119- 120.)

Oppilaskunta on arvostettua toimintaa nuorten osallisuuden edistämisen ja vaikuttamismahdollistamisen kannalta. Kysyin Espoon Kansainvälisen koulun yläluokan oppilailta ”onko koulussasi oppilaskuntatoiminta?” Halusin tietää, kuinka tietoisia oppilaat ovat oppilaskuntatoiminnasta. 84 oppilasta on tietoinen koulun oppilaskunnasta. 16 oppilasta vastasi, että koulussa ei ole oppilaskuntatoimintaa.

TAULUKKO 4. Tietoisuus koulunoppilaskunnasta

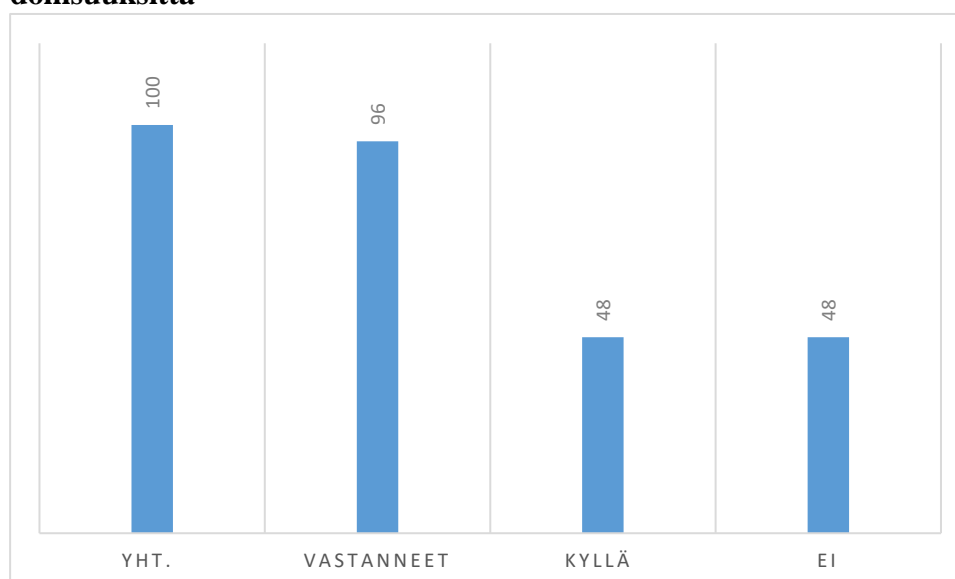
7.2.2 Osallisuusrakenteiden luominen koulussa

Tutkin lasten ja nuorten osallisuutta koulu yhteisössä ja sen takia käsittelen myös nuorten osallisuusrakenteiden luomista koulu yhteisössä. Lasten ja nuorten kasvu ja kehitys tapahtuu koulu ympäristössä. Mielestäni koulut ovat nuorten toisia koteja.

Nuoret eivät tavoittele itsestään osallistumista. He eivät osallistu yhtäkkiä. He tarvitsevat tukea tai neuvoa, koska heillä ei ole valmiuksia siihen. Nuoret eivät ole tietoisia osallistumisen keinoista ja heiltä puuttuu halu ja motivaatio. Osallistumisen ja demokratian taidot eivät ole synnynnäisiä taitoja. Osallistumisen edellytykset pitää luoda koulu ympäristössä. Lasten ja nuorten on tultava kuuluisiksi ja heille on annettava mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. (Nousiainen, Piekkari, 2007 10-14.)

Koulu on yhteisö, jossa lapsille ja nuorille muodostetaan toimintaympäristö. Koulu on hyvinvointipalvelujen tärkein osa. Koulussa on mahdollistettava yhteiskuntaan osallistuminen sekä yhteiskuntaan liittyvien taitojen oppiminen. Koulussa, arkielämän toimintaympäristössä nuoret kokevat erilaisia rooleja ja rakentavat minäkuvaansa. Resurssien on oltava riittäviä tarjoamaan muotoja vuorovaikutukseen, osallistumiseen ja vaikuttamiseen. (Grentchel, Kiilakoski 2012, 98-99.)

TAULUKKO 5. Tietoisuus koulun osallisuuden keinoista ja vaikuttamisen mahdollisuuksista

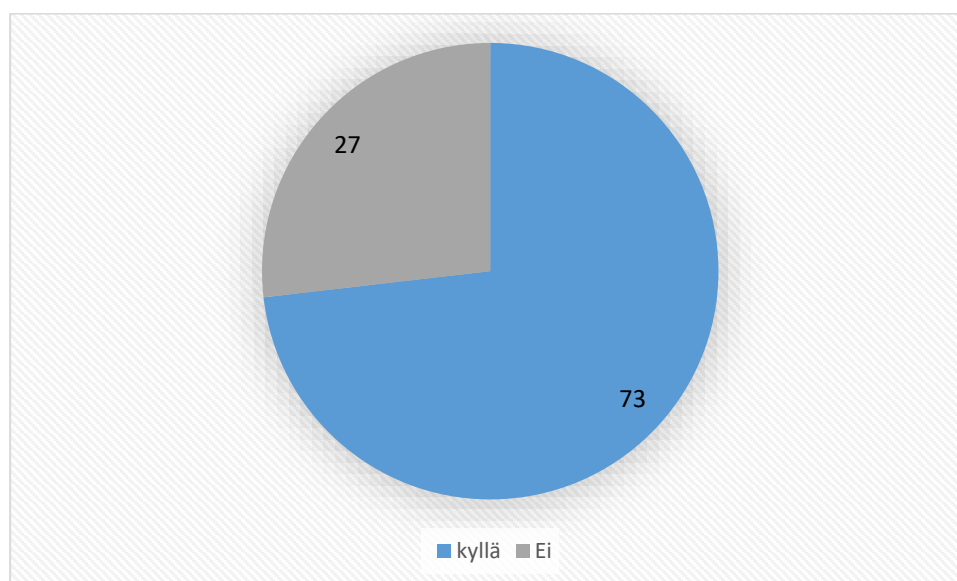

Tämän kysymyksen kautta halusin saada näkyviin sitä, kuinka paljon koulussa puhutaan osallistumisesta ja vaikuttamisesta. Kuinka hyvin opiskelun arjessa tulee ilmi osallisuus ja sen keinot. Tähän kysymyksen vastasi 96 oppilasta. Vastanneista nuorista osa on sitä mieltä, että osallisuuden keinoista kerrotaan ja toinen osa oli päinvastaista mieltä. Se johtuu siitä, kyselyyn vastannet oppilaat ovat eri luokka-asteista (7-, 8-, ja 9 luokkalaiset). He ovat opiskelujensa eri vaiheissa. Osallisuus ilmiö tulee käsitellyksi jossain vaiheessa koulun aikana. Voi olla niin, että vasta yläluokkaan siirtyneissä nuorissa osallisuus käsite ei ole hallussa verrattuna 8, 9 luokkalaisiin.

7.2.3 Nuorten ääni kuuluviin koulussa

Nuoret viettävät ison osan ajastaan kouluympäristössä. Tässä ympäristössä nuoren pitää tulla kuulluksi ja hänen mielipiteensä pitää ottaa huomioon. Nuoren pitää kokea itsensä arvokkaaksi. Osallisuus vahvistuu, kun nuoria kuullaan ja heille annetaan mahdollisuus kokea uusia asioita. Osallisuus syntyy vuorovaikutuksessa, toisen ihmisen yhteydessä. Osallistuneella henkilöllä on parempi itsetunto ja tulevaisuuden tavoitteita. Yksilön kuulluksi tuleminen on osallisuuden keskeisimpiä asioita. Nuorten kuulluksi ja näkyviksi tuleminen on tärkeää, jotta nuori kokee itsensä hyväksytyksi omana itsenään. Kaikilla on oikeus liittyä yhteisöön tai ryhmään. Ihmisen kunnioittaminen ja osallisuus antavat yksilölle kokemuksen tärkeydestä. (Kaihlainen 2008, 10-11.)

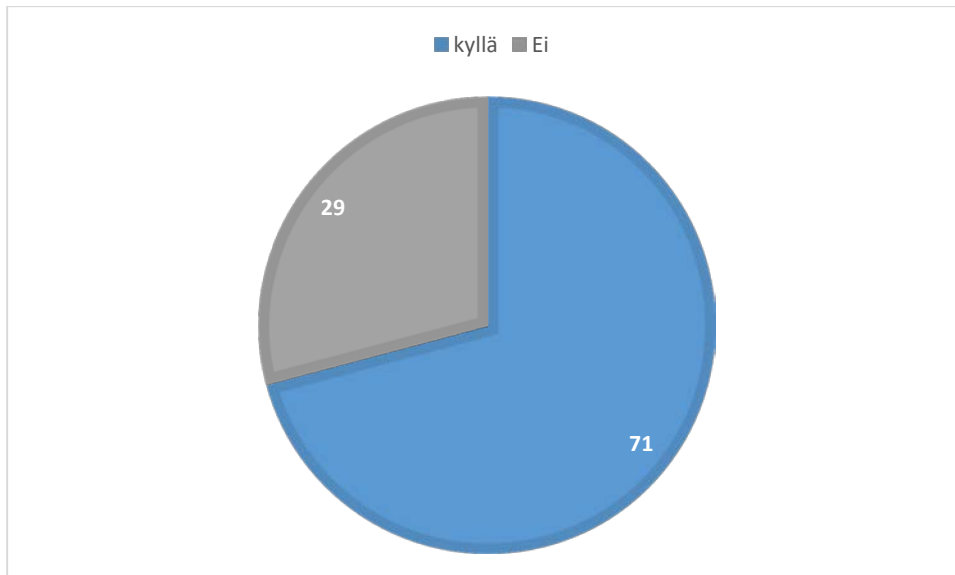
TAULUKKO 6. Nuorten ääni kuuluviin koulussa

Kysyttiin nuorilta että, toisitko ajatuksiasi vapaasti esille jostain asiasta koulusasi ja asuinalueellasi? Taulukko 6 esitän kysymykseen vastauksien määrää. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 100 oppilasta. 73 oppilasta eli suurin osa vastanneista oli siitä mieltä, että heitä kuullaan. He tuovat ajatuksiansa vapaasti esille jostain asiasta koulussa. 27 oppilasta vastasi, että he eivät tuo vapaasti ajatuksiaan esille. Tulokset riippuvat luokka-asteesta. 8. ja 9. luokkalaiset antoivat eniten ”kyllä” vastauksia. Syynä voi olla se, että he ovat integroituneet enemmän koulu yhteisöön verrattuna 7. luokkalaisiin. Tulos voi johtua myös toiminta- ja opetussuunnitelman eroista 7., 8. ja 9. luokkien välillä ja esimerkiksi siitä, järjestetäänkö luokassa tapahtumia, jossa nuoret tulevat esille ja kuulluiksi.

Vastausten syventämiseksi jatkokysymyksenä oppilasta pyydettiin kertomaan vapaasti ideansa opettajille tai koulun nuorisotyöntekijöille. Vertasin taulukkojen 6 ja 7 tuloksia keskenään. Millaista vuorovaikutusta on oppilaiden ja opettajien välillä? Tulos näkyy alla olevassa taulukossa.

TAULUKKO 7. Nuorten ideoiden esille tuleminen koulussa

Kysyttiin nuorilta, että kerrotko vapaasti ideasi opettajalle tai koulun nuorisotyöntekijöille. Taulukko 7 esitän kysymykseen vastanneiden määrää. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 100 oppilasta. Kyllä vastauksen antaneiden oppilaiden määrä on 71. Ei vastaukseen antaneiden määrä on 29. Suurin osa

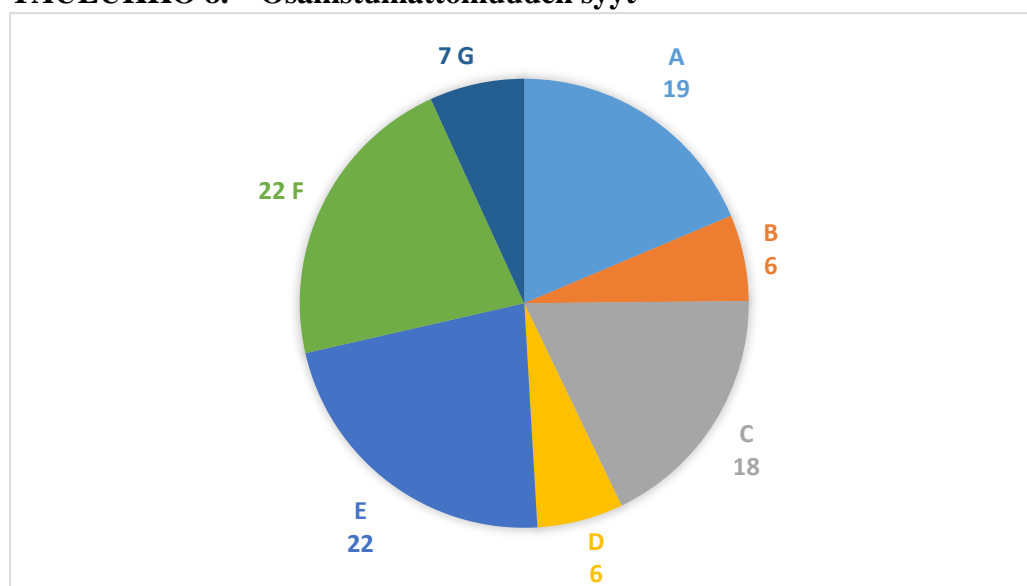
on sitä mieltä, että he kertovat vapaasti ideansa opettajille ja koulun nuorisotyöntekijöille. Tulokset ovat melkein vastaavat kuin taulukossa 6. Pääsääntöisesti nuoret tulevat kuulluiksi. Vähemmistö on sitä mieltä, että he eivät tuo ideoitaan esille vapaasti. Tilanteeseen pitää puutua. Mielestäni opettajien ja oppilaiden välistä vuorovaikutusta parantavia tapahtumia pitää lisätä.

8 OSALLISUUDEN MOTIIVIT JA ESTEET

Osallisuuden ymmärtäminen on tärkeää nuorten parissa työskenteleville. Osallisuuden mahdollistamiseksi on ymmärrettävä, mistä osallistumattomuus johtuu ja mitkä ovat sen esteet. Tällä tavoin voidaan tunnistaa ongelma, joka estää nuorten osallistumisen. Sen vuoksi halusin saada vastaukseen osallistumattomuuden syihin. Kysymyksessä oli 7 vaihtoehtoista syytä osallistumattomuudelle, joista vastaaja sai valita yhden tai useamman:

- a) Ajanpuute
- b) Taloudellinen syy
- c) Tiedon puute
- d) Osallisuuden keinojen löytämättömyys
- e) Motivaation puute
- f) Ei kiinnostuskohdetta
- g) En halua osallistua

TAULUKKO 8. Osallistumattomuuden syyt

Taulukossa 8 on esitetty kysymykseen vastausten määrä. Kysymykseen vastasi 100 oppilasta. Kaksi vaihtoehdoista sai eniten vastauksia: suurin osa nuorista on siitä mieltä, että osallistumattomuuden syynä on kiinnostuskohteiden löytämättömyys (f) ja motivaation puute (e).

Seuravaksi suurin osa oppilaista (19) piti osallisuuden esteenä ajan puutetta (a) ja (18) tiedonpuutetta (c). Siitä seuraavaksi valitsivat (7) g, b (6) ja d (6) kohdat. Näiden vastaajien mielestä osallisuuden esteenä on taloudellinen syy, osallisuuden keinojen löytämättömyys ja innostuksen puute.

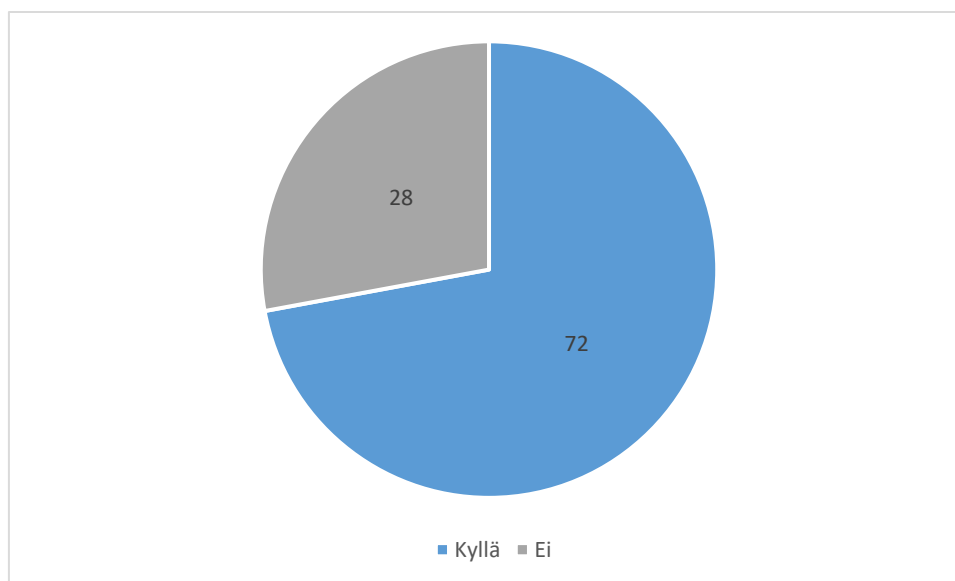
Espoon kansainvälisen koulun yläluokan oppilaista kyselyyn vastanneista suurin osa (81 %) ei pitänyt osallisuuden esteenä taloudellisia syitä, osallisuuden keinojen löytämättömyyttä eikä innostuksen puutetta. Heidän mielestään (44 %) osallistumattomuuden syinä ovat motivaation puute ja kiinnostus kohden löytämättömyys ja toisen osan mielestä (37 %) ajan ja tiedon puute. Vain vähemmistö (19%) pitää osallistumattomuuden syynä taloudellisia syitä, innostuksen puutetta ja osallisuuden keinojen löytämättömyyttä.

Yleisesti arvioituna voi sanoa, että jokaiselle löytyy joku syy osallistumattomuuteen. Opettajilla ja vanhemmilla on vastuu huomioida tilanne ja motivoida nuoria.

8.1 Opettajien ja vanhempien tuki nuorten osallisuudessa

Tämä kysymys esitettiin edellisen kysymyksen (taulukko 8) jatkokysymyksenä. Aikuisten taholta tuleva tuki ja motivoiminen ovat vaikuttavia tekijöitä nuorten osallistumisessa. Tällä kysymyksellä pyrin saamaan näkemyksen, kuinka hyvin aikuiset motivoivat nuoria ja mahdollistavat heidän osallistumista johonkin. Kysymykseen vastattiin valitsemalla ”Kyllä” tai ”Ei”. Jos vastaaja valitsi ”kyllä”, häntä pyydettiin vastaamaan ”miten”. Vastaavasti jos vastaaja valitsi ”Ei”, jatko kysymyksenä kysyttiin ” miksi”. Kaikki nuoret eivät vastanneet jatkokysymyksiin.

TAULUKKO 9. Vanhempani, opettajani ja muiden aikuisten tuki ja motivoi minua osallistumaan yhteiskunnassa erilaisiin asioihin.

100 oppilasta vastasi tähän kysymykseen. Vastanneista 72 eli suurin osa on siitä mieltä, että opettajat ja vanhemmat ja muut aikuiset tukevat ja motivoivat heitä. 28 oppilaista oli siitä mieltä, että aikuiset eivät tue eivätkä motivoi. Kysyttiin myös, jos tukevat ja motivoivat, miten? Jos eivät tue eivätkä motivoi, miksi? Kaikki oppilaat eivät vastanneet jatkokysymyksiin.

Kyllä vastauksia selitettiin seuraavanlaisesti:

"Puhuvat usein minulle"

"He painottavat että, auttaminen on hyvä asia"

" He motivoivat kannustamalla"

" He kertovat tapahtumisista"

" Antamalla tietoa he tukevat minua"

Ei vastauksia selitettiin seuraavanlaiseksi:

"Ovat laiskoja "

"Ei ole aika"

" He eivät tiedä"

8.2 Osallistumiseen motivoivat tekijät

Oppilailta kysyttiin, mitä motivoi sinua osallistumaan erilaisiin asioihin? Tähän sain erilaisia vastauksia. Näiden vastauksien perusteella nuoria kannattaa

motivoida ja saada heidät siten osallistumaan. Kysymykseen vastattiin seuraavalliseksi:

”Palautteen saaminen.”

”Uusien kokemusten saaminen”

”Hyvä maine, tehdä jotain hyödyllistä ”

”Tutustua uusiin ihmisiin”

”Minua motivoivat mielenkiintoiset asiat ”

” Läheiset ja opettajat motivoivat minua”

” Palkkion saaminen”

Huomasin, että nuorilla keskeisemmät osallisuuden motiivit ovat uusiin ihmisiin tutustuminen ja uusien kokemusten saaminen. Myös rakentavan palautteen saaminen ja pienet palkkiot lisäävät heidän osallistumishalua.

9 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyössäni etsin vastauksia kysymyksiin: mitkä ovat yläluokan oppilaiden kokemukset osallisuudesta ja vaikuttamisesta koulussa ja mitkä ovat yläluokan oppilaiden motiivit ja esteet osallistumiseen.

Kyselyyn osallistui sata oppilasta, joista enemmistönä olivat 7-luokkalaiset ja vähemmistönä 9-luokkalaiset. Osallistujista oli 7-luokkalista (42), 8-luokkalista (38) ja 9-luokkalaista (20). Osallistuneet oppilaat olivat 13-15-vuotiaita nuoria. Enemmissä oli 7-luokkalaiset ja vähemmissä oli 9-luokkalaiset. 8-luokkalaiset osallistujat olivat melkein yhtä samaa 7-luokkalaiset. Tulokset vaihtelivat luokka-asteiden mukaan.

Halusin tuoda esille nuorten ajatuksia osallisuuden ilmiöstä. Kysyin heiltä mitä osallisuus heistä tarkoittaa. Nuoret määrittivät osallisuutta. Heidän mielestään osallisuus tarkoittaa ” olla osa jotain ja ”lähteä mukaan asioihin, osallistua toimintaan”. Vain pieni osa nuorista jätti vastamattaan kysymykseen. Sain nuorista kuvan, että he ovat tietoisia osallisuus sanan tarkoituksesta. Seuraavaksi kysyin, kuinka aktiivisina osallistujina he määrittävät itseensä.

Kysymyksen tarkoituksena oli tuoda esiin yläluokan oppilaiden osallisuustasoja ja valmiuksia osallistumiseen. Kyselyyn vastanneista nuorista suurin osa mainitsi olevansa aktiivisina osallistujina; he pystyivät tuomaan ideoita ja ajatuksia esille, suunnittelemaan toimintaa ja toteuttamaan sitä muiden ihmisten kanssa. Pieni osa nuorista kertoi suunnittelevansa ja toteuttavansa toimintaa itsenäisesti. Myös toisena pointtina oli se että, suurin osa nuorista tarvitsee muiden tukia ideoiden toteuttamisessa.

Tuloksien perustella voi sanoa että, nuoret ovat aktiivisia ja avoimia oppimaan, mutta tarvitsevat aikuisten tukea. Kyselin myös, mihin asiaan haluavat vaikuttaa eniten. Missä asioissa on parantamisen varaa. Kaikki kyselyyn osallistuneet oppilaat toivat näkemyksiinsä esille. Suurin osa heistä haluaa vaikuttaa asioihin, jotka liittyvät heidän asuinalueeseensa ja kouluympäristöön sekä ihmissuhteisiin. Heistä on myös mahdollista vaikuttaa niihin asioihin.

Entä kuinka hyvin he tietävät vaikuttamisen mahdollisuuksia ja paikkoja? Oppilaskunta on yksi hyvä tapa osallistua ja vaikuttaa koulun asioihin. Oppilaskuntatoiminoissa tehdään päätöksiä yleisesti koulun teemapäivien ja viikonloppujuhlien järjestämisestä. Myös koulun muista asioista tehdään päätöksiä, kuten koulutilat, piha, kouluympäristö jne. Oppilaskunnat mahdollistavat nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen (Manninen 2007, 119- 120.)

Kysyin nuorilta kuinka tietoisia he ovat koulun oppilaskuntatoiminnasta. Suurin osa oppilaista tiesi oppilaskuntatoiminnasta, Pieni osa osallistujista ei tiennyt siitä. Tietoisten nuorten määrä on iso ja se tarkoittaa, että nuoret tietävät vaikuttamiskeinosta koulu yhteisössä. Sen lisäksi kiinnostuin muista osallisuutta ja vaikuttamista edistäväistä keinoista. Kysyin nuorilta, että kerrotaanko koulusasi osallisuuden keinoista ja mahdollisuuksista. Kysymykseen vastanneista nuorista osa oli siitä mieltä, että kerrotaan muista osallisuutta ja vaikuttamista edistäväistä keinoista. Toisen osa oli siitä mieltä, että eivät tiedä muista keinoista. Tämä kysymys osoitti, että luokka-aste vaikutti tietämiseen. Arvioin tilannetta niin, että 7- luokkalaiset, jotka olivat vasta päässeet yläluokkaan, tiesivät vaikuttamisen muista keinoista vähemmän. Myös muut oppilaat, 8- 9- luokkalaiset, ovat paremmin perehtyneitä koulutoimintoihin ja ovat tietoisia myös muista keinoista.

Nuorten pitää pyytää apua tarvittaessa ja heillä on oikeus saada tietoa osallisuuden keinoista. Kuinka hyvin heitä kuullaan ja kuinka hyvä mahdollisuus heillä tulla kuulluksi? Vastanneista suurin osa oli sitä mieltä, heidän ideoitaan huomioidaan ja kuullaan koulutoiminnassa ja pieni osa ei koe tulevansa kuulluksi koulussa. Myös heidän mielestään on vaikea puhua ajatuksistaan vapaasti opettajille ja muille ammattilaisille.

Tarkastelin myös nuorten osallisuutta ja vaikuttamista estäviä asioita. Kaikki oppilaat vastasivat kysymykseen. Oppilaiden mielestä osallistumattomuuden syitä olivat: motivaation puute, ajan puute, tiedon puute ja kiinnostus kohteen löytämättömyys. Näiden vastauksien perustella, sanoisin, että nuoret tarvitsevat lisää tietoa, innostavia aikuisia, valintojen tarjontaa ja enemmän aikaa osallistumiseen. Osallistumattomuuden syynä suurimpana nousi esiin motivaation puute ja tiedon puute.

Kysyin nuorilta tukevatko vanhemmat, opettajat tai muut aikuiset heitä osallistumisessa. Suurin osa kertoi vanhempien tukevan heitä. Vähemmän oli nuoria, jotka kertoivat vanhempien tuen puutteesta osallistamisen kannalta. Aikuisten tulisi tukea entistä enemmän ja mahdollistaa nuorille tietoa osallisuuden keinoista. Nuoria tulisi kannustaa ja motivoida osallistumaan. Nuorten kertomuksien mukaan he motivoituvat osallistumaan ja vaikuttamaan silloin kun tutustuvat uusiin ihmisiin. Heitä innostaa hyvän palautteen saaminen ja erilaisen asioiden parissa toimiminen. Oppilaat myös mainitsivat, että aikuisten tukeminen ja heiltä palautteen saaminen vaikutti itsetuntoon

Näiden tuloksien perustella voi sanoa, että Espoon kansainvälisen koulun yläluokan oppilaista suurin osa on aktiivisia osallistujia. Heillä on näkemyksiä siitä, mihin he voivat vaikuttaa ja miten voivat vaikuttaa. Joillain oli vaikea hahmottaa ja jäsentää itsensä osallisuuden kannalta. Nuorista suurin osa mainitsi voivansa vaikuttaa kouluyhteisössään hyvin. He toivoivat kuitenkin lisää motivaatiota ja keinoja osallisuuteen. Pitää huomioida myös vähemmistöä, joka on siitä mieltä, että heitä ei kuulla eivätkä he tiedä miten voi osallistua ja miten voi tuoda asiat esille. Toivon, että tämä tutkimus osaltaan auttaa koulun henkilökuntaa siinä, miten vahvistaa Espoon kansainvälisessä koulussa nuorten osallisuutta. Nuoret tarvitsevat lisää tietoa, uusia keinoja ja enemmän aikaa

osallistumiseen. Innostavat aikuiset voivat mahdollistaa entistä paremmin oppilaiden osallisuutta koulu yhteisössä.

Tulokset tukevat sitä, että nuoret ovat aktiivisia osallistujia. Heitä tukemalla ja tiedottamalla voidaan lisätä osallisuutta koulu yhteisössä. On otettava huomioon nuorten koulu yhteisön tausta, joten tässä opinnäytetyössä kohderyhmä oli kansainvälinen. Oppilaat puhuvat ja opiskelevat englanninkielellä, ja monilla on vanhemmat ulkomaalaisia tai jompi kumpi vanhemmista on ulkomaalainen.

Tulokset osoittavat nuorten tarvetta aikuisten tukeen ja apuun osallistumisessa. Kuinka hyvin nuorten vanhemmat ovat sitten tietoisia osallisuuden keinoista tai mahdollisuuksista yhteiskunnassa? Opettajilla tai koulun muilla henkilökunnalla on tärkeä rooli tukea myös vanhempia niin kuin nuoriakin. Vanhempien ja nuorten kanssa yhdessä tekeminen voi lisätä osallisuutta. Vähemmän aktiivisia nuoria pitää huomioida ja integroida koulutoimintaan ja pitää saada heitä myös rohkaistumaan ideoiden ja ajatusten esille tuomisessa.

Tämän opinnäytetyön jatkotutkimuksena voisi tehdä lisää tutkimusta koulun henkilökunnan resursseista osallisuuteen. Tärkeä olisi myös tutkia myös vähempien näkemyksiä nuorten osallisuudesta sekä vaikuttamisen keinoista. Miten vanhemmat voivat edistää nuorten osallisuutta koulu yhteisössä tai laajemmin yhteiskunnassa?

10 LÄHTEET

Allianssi Suomen nuorisoyhteistyö 2010. Nuorisotyö. WWW-dokumentti. <http://www.alli.fi/edunvalvonta/nuorisotyö/> . Luettu 4.4.2017.

Espoo International school. Yhteistiedot. Espoon kaupunki. WWW-dokumentti http://www.espoo.fi/fi-FI/Kasvatus_ ja_ opetus/Perusopetus/Peruskoulut/Yhtenaiset_peruskoulut/Espoo_International_School . Ei päivitystietoa. Luettu 3.2.2017

Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. PDF-dokumentti. <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> . Luettu 15.9.2017.

Hyvönen, Pirkko 2010. Tutkimusetiikka. PDF-dokumentti. <http://edutool.wikispaces.com/file/view/Luotettavuus+ja+eettisyys.pdf> . Luettu 17.9.2017.

Jelli järjestötietopalvelu 2014. Osallisuus sanastoa. WWW- dokumentti. https://www.jelli.fi/yhdistykset_yhteistyossa/osallisuus/. Ei Päivitystietoa. Luettu. 5.3.2017

Kaihlanen, Anna 2008. Osallisuuden toteuttaminen ja kehittäminen nuorten näkökulmasta. Opinnäytetyö, AMK. Helsingin ammattikorkeakoulu. Sosionomian koulutusohjelma WWW-dokumentti. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/37474/stadia-1208505733-6.pdf?sequence=1> . Luettu 2.10.2017

Kiilakoski, Tomi 2007.Osallisuus yksilön ja yhteiskunnan suhteena. Teoksessa Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi 2007(Toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Luettu 20.9.2017

Kiilakoski, Tomi 2012. Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Teoksessa Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi 2007(Toim.) Muistinpanoja demokraatiaoppitunnista. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Luettu 21.9.2017

Kurikka, P. 2001. Nuorista Suomessa. Päämääränä tulee olla, 6-7. Viitattu 3.2.2017 <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/837/>. Luettu 10.8.2017

Lasten ja nuorten Espoo - hyvinvointisuunnitelma 2013-2016. Espoon kaupunki lasten ja nuorten Espoo ohjausryhmä. Pdf-dokumentti [file:///C:/Users/%C3%B6zlem/Downloads/Lasten%20ja%20nuorten%20hyvinvointisuunnitelma%202013-2016%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/%C3%B6zlem/Downloads/Lasten%20ja%20nuorten%20hyvinvointisuunnitelma%202013-2016%20(6).pdf) . Ei päivitystietoa. Luettu 4.2.2017

Lasten ja nuorten Espoo - hyvinvointisuunnitelma 2013-2016. Espoon kaupunki lasten ja nuorten Espoo ohjausryhmä. Pdf-dokumentti

[file:///C:/Users/%C3%B6zlem/Downloads/Lasten%20ja%20nuorten%20hyvinvointisuunnitelma%202013-2016%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/%C3%B6zlem/Downloads/Lasten%20ja%20nuorten%20hyvinvointisuunnitelma%202013-2016%20(6).pdf) . Ei päivitystietoa. Luettu 4.2.2017

Manninen, Jyri 2007. Oppilaiden osallisuus koulussa- oppilaskuntatoiminnan uusi tuleminen. Teoksessa Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi 2007(Toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Luettu 26.9.2017

Muistoja Espoon International School 1992- . Kirjoittaneet Kaisu Toivonen, Atso Vilkkijärvi, Auli Tikkanen, Anne-Maria Rapo, Dana Freling, Ilkka Lajunen, Mary Keinänen, David Allen, Teija Järvenheimo. Espoon suomenkielenopetus 2016. Linkki pdf-tiedostoon [file:///C:/Users/%C3%B6zlem/Downloads/EIS%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/%C3%B6zlem/Downloads/EIS%20(3).pdf) . Luettu 2.3.2017

Myllyniemi, Sami 2013. Vaikuttava osa nuorisobarometri 2013. WWW-dokumentti. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2014/02/Nuorisobarometri_2013_lowres1.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 13.4.2017

Nivala, Elina; Ryyänen, Sanna 2013a. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaali. Pdf-dokumentti <http://www2.uef.fi/documents/1381035/2330652/NivalaRyyn%C3%A4nen2013.pdf> . Ei päivitystietoa. Luettu 8.2.2017

Nivala, Elina; Ryyänen, Sanna 2013b. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaali. Pdf-dokumentti. <http://www2.uef.fi/documents/1381035/2330652/NivalaRyyn%C3%A4nen2013.pdf> . Ei päivitystietoa. Luettu 8.2.2017

Nousiainen, Leena; Piekkari, Ulla 2007. Osallistuva oppilas – yhteisöllinen koulu. PDF-dokumentti. <http://omaoppilaskunta.fi/wp-content/uploads/2014/10/Osallistuva-oppilas-yhteis%C3%B6llinen-koulu-toimivan-oppilaskunnan-opas.pdf> .Luettu 29.9.2017

Nousiainen, Leena; Piekkari, Ulla 2007a. Osallistuva oppilas – yhteisöllinen koulu. PDF-dokumentti. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79402/opm32.pdf?sequence=1> .Luettu 11.9.2017

Nousiainen, Leena; Piekkari, Ulla 2007b. Osallistuva oppilas – yhteisöllinen koulu. PDF-dokumentti. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79402/opm32.pdf?sequence=1> . Luettu 11.9.2017

Nousiainen, Leena; Training , Rondo(?). Osallisuuden portaat arvioinnin tueksi. Pdf- dokumentti. <https://www.avi.fi/documents/10191/2142207/OSALLISUUDEEN+PORTAAT/0a87946b-36ab-44d9-96e6-2ec664443565> . Ei päivitystietoa. Luettu 11.3.2017

Nuorisolaki 1285/2016. Lain tavoitteet nuorten osallisuudesta ja vaikuttamisesta. Annettu 21.12.2016. Viitattu 11.2.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285#Pidp450053696>.

Nuorisolaki 1285/2016. Viitattu 24.3.2016. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Opetus ja kulttuuriministeriö 2012. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelma 2012-2015. Opetusministeriön julkaisuja 2012:6. WWW-dokumentti. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79218/OKM06.pdf?sequence>. Luettu 6.4.2017

Opetushallitus 2016. Perusopetus nyt: uudet opetussuunnitelmat käyttöön perusopetuksen yläluokilla. Luettu 10.2.2017. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/opetussuunnitelma_ja_tuntijako/uudet_opetussuunnitelmat_pahkinankuudessa

Opetushallitus 2016b. Säädökset ja ohjeet. WWW-dokumentti. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/opetussuunnitelma_ja_tuntijako/perusopetus_nyt Luettu 22.3.2017

Opetushallitus 2016c. Kasvatus, koulutus ja tutkinnot- Perusopetus nyt: uudet opetussuunnitelmat käyttöön perusopetuksen yläluokilla. WWW-dokumentti. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/opetussuunnitelma_ja_tuntijako/perusopetus_nyt Luettu 22.3.2017

Suomen nuorisovaltuustojen liitto. Mikä nuorisovaltuusto? WWW- dokumentti <http://www.nuva.fi/mika-nuorisovaltuusto/> Ei päivitystietoa. Luettu 4.2.2017

Toivonen, Kausi 2016. Alkusanat. Teoksessa Toivonen, Vilkkijärvi, Atso ym. Muistoja, Espoo International school 1992-. Espoo suomenkielen opetus. PDF-dokumentti. <http://www.espoo.fi/download/none/name/%7B563DB806-724A-4E4F-A5CB-36C2CE8EC4A5%7D/81339>. Luettu 16.4.2017

Unicef 2013. Yleissopimus lasten oikeuksista. PDF-dokumentti. https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf . Luettu 25.9.2017

Valtion nuorisosiain neuvottelukunta 2014. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman 2012–2015 vuosiarviointi 2013. PDF-dokumentti.

https://tietoanurista.fi/wp-content/uploads/2014/12/Arviointiraportti_2013.pdf . Luettu 6.4.2017.

Taustatiedot / Personal Information

Ikä / Age:

Paikka / Place:

Sukupuoli / Gender:

**A. Osallisuus ja Vaikuttaminen Kunnassa, Kaupungissa ja Koulussa /
Involvement and Impact in Your Community, City and School**

1. Kuinka usein olet tekemisissä seuraavien nuorten palvelujen kanssa: nuorten vaikuttajaryhmät (esim. nuorisovaltuusto tai oppilaskunta) / How often have you been involved in the activities of youth services: youth impact groups (for ex. youth council or students' union)?

Usein / Often

Joskus / Sometimes

En

koskaan / Never

2. Kuinka usein käyt nuorisotiloissa / How often do you go to the youth centers?

Usein / Often

Joskus / Sometimes

En koskaan /

Never

3. Kuinka usein käyt monikulttuuriskeskuksessa / How often do you go to the multicultural centers?

Usein / Often

Joskus / Sometimes

En koskaan / Ne-

ver

4. Oletko osallistunut koskaan nuorisohankkeisiin (esim. tanssikisat, taide ja taitokisat, jne.) /

Have you ever participated in the youth projects (for ex. dance-, art and craft competitions, etc.)?

Kyllä / Yes

Ei / No

5. Kuinka usein osallistut kaupunkisi palveluiden kehittämiskyselyihin (esim. palautteen antaminen kirjallisesti tai suullisesti) / How often do you participate in the city's development survey (for ex. written and oral feedback)?

Usein / Often

Joskus / Sometimes

En

koskaan / Never

5. Toisitko ajatuksiasi vapaasti esille jostain asiasta koulussasi ja asuin-
alueellasi? / Would you communicate your ideas freely in your school
and neighborhood?

Kyllä/ Yes Ei/ No

6. Osallistuisitko kansainvälisiin hankkeisiin? / Would you participate in
the international projects?

Kyllä / Yes Ei / No En osa sanoa / I don't Know

7. Jos arvioisit itseäsi osallistujana ja vaikuttajana, mitkä olisi valintasi alla
mainituista / If you estimated your ways of involvement, what would you
mark in the following ones?

- a. Olen vain mukana: jos minulta kysytään, silloin kerron ajatukseni / I
am involved and tell people my opinion only when they ask.
- b. Olen hyvä ideoimassa ja pystyn kertomaan tavoitteistani / I am good
at generating ideas and know how to tell my goals.
- c. Pystyn muiden ihmisten kanssa ideoimaan ja asettamaan tavoitteita
/ I know how to generate ideas with others and make goals to-
gether.
- d. Pystyn yksin ideoimaan ja suunnittelemaan mutta toteuttamisen
prosessissa tarvitsen muiden apua siihen / I am able to generate
ideas and sketch a plan alone but in a realization process I need
others' help.
- e. Suunnittelen ja toteutan asioita itse. Pystyn kaikissa prosesseissa
toimimaan itsenäisenä / I realize ideas and plans alone. I am able to
work independently in all the processes.

C. Osallisuuden Puute ja Motivointi / Motivation and the Lack of In- volvement

1. Demokraattinen yhteiskunta edellyttää toimiakseen aktiivisia kansa-
laisia. Osallistuminen näyttää kiinnostavan yhä harvempia. Mistä
osallistumattomuus sinun mielestäsi johtuu? (Merkitsee itselle
sopivan kohtaan.) Democratic society requires its citizens' active in-
volvement. In reality people are interested in such participation very
rarely. In your opinion where does the lack of involvement come
from (mark the following ones)?

- a. Ajanpuute / Lack of time
 - b. Taloudellinen syy / Financial reasons
 - c. Tiedonpuute / Lack of information
 - d. Osallisuuden keinojen löytämättömyys / Lack of means of participation
 - e. Motivaation puute / Lack of motivation
 - f. Ei löydy kiinnostuskohdetta / No point of interest
 - g. En halua osallistua / I don't want to participate
2. Vanhempani, opettajani, ja muut aikuiset tukevat ja motivoivat minua osallistumaan yhteiskunnan erilaisiin asioihin / My parents, my teachers and other adults support and motivate me to participate in different affairs of my community.

Kyllä, miten / Yes, how?

Ei, miksi / No, why?

3. Mitä voi motivoida sinua osallistua yhteiskunnan erilaisiin asioihin (es. halu tutustua uusiin ihmisiin, taloudellisia syitä, uusia kokemuksia jne.) / What can motivate you to participate in different affairs of your community (desire to meet new people, financial reasons, new experiences and etc.)?
4. Kerrotaanko koulussasi osallistumisen keinoista tai vaikuttamisen mahdollisuuksista / Do you get information in your school about the ways and possibilities of participation and involvement?

Kyllä/ Yes

Ei / No

D. Tietoa kunnasta / Information About Community

1. Minulla on tietoa oman kunnan tapahtumisista riittävästi / I have enough information about the events happening in my community.
- Kyllä / Yes Ei / No
2. Mistä saat tietoa oman kunnan tapahtumisista / Where do you get information about the events in your community?
- a. Sosiaalinen media / Social media
 - b. Perhe ja kaverit / Family and friends
 - c. Koulu / School
 - d. Nuorisopalvelut / Youth centers

- e. Muut viranomaiset / Other authorities
-
- 3. Mikä on sinulle kiinnostavin tapa saada tietoa kunnasta / What is for you the best way to get information about your community?
 - a. Kirjat / Books
 - b. Blogit / Blogs
 - c. Uutiset / News
 - d. Jotain muuta, lisää itse...../ Something else, add your own...

 - 4. Oletko tietoinen yhteiskunnasta tapahtuvista epäkohdista / Do you know about the problems in your community?
 - a. Kyllä, mistä saat tietoa / Yes, where do you get the information?

 - b. En, miksi / No, why?

E. Osallistuminen ja vaikuttaminen kouluympäristössä / Participation and Involvement in School Environment.

- 1. Onko koulussasi oppilaskunta / Do you have a student union in your school?
Kyllä/ Yes Ei / No

- 2. Järjestetäänkö koulussasi tapahtumia, johon osallistut / Does your school organize any events in which you participate?
Kyllä/ Yes Ei / No

- 3. Kerrotko vapaasti ideasi opettajalle tai koulun nuorisotyöntekijöille / Can you tell your ideas freely to your teachers and youth workers in your school?
Kyllä/ Yes Ei /No

- 4. Mitä muuta haluaisit sanoa? / What else do you want to say ?